43992 Mss.
V 12

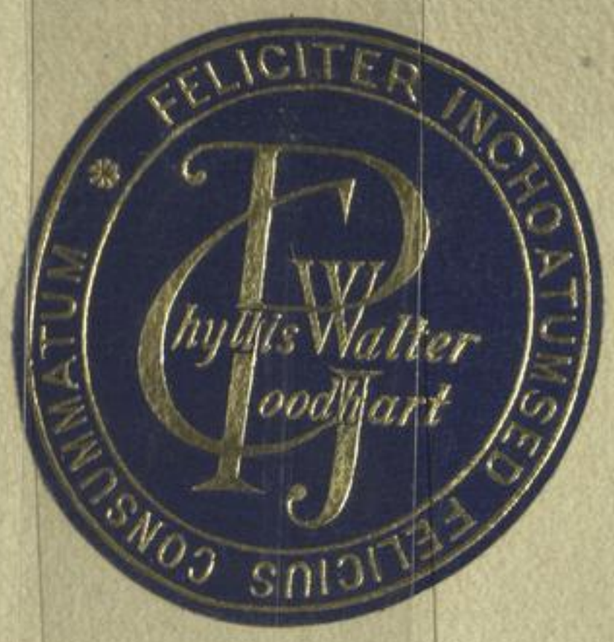

FROM THE LIBRARY OF
LOUIS THOMPSON ROWE
OF XV HAMMERSMITH
TERRACE, W.

Ms. #
52

GORDAN MS 52
BMC MS 43

Arabicus, Leonardus
(Pisani)

De bello Italico adversus
Gothos.

This MS. was secured by the Great fire of London in 1666.

There are two letters at the End which have never been published

Chalmers Sket of Biography
See Leonardo Bruni / wlom
the embassy to went upon their
knees as being the greatest
man of the age"
his manuscript with
two letters added

This M:S: is particularly curious as it contains, at the End of the History, two Letters of Lorenzo Valetino, which have never yet, as I believe, been published — The first is to Alphonso V. of Aragon, written to him upon his Conquest of Naples, which City He took by Storm on the 2d of June 1442 — The Author mentions, as a surprising Coincidence of Events, that Alphonso should have made himself Master of Naples exactly in the same Manner in which it was formerly taken by Belisarius, as described in his History, and She He assigns as a Reason for sending Him that Part of the Work — Alphonso surprised Naples by introducing his Soldiers into the Town thro' an Aqueduct vid: Giannoni. T:III. P:342. and Belisarius had taken the City precisely by the same Means, as is at large described. P:16. of this M:S:— The Letter is dated XV Kl: Sept: Septembris. sine Anno. that is to say the 18th of August, so that it must have Written in 1442, in the June of which year the Event, that is alluded to, happened — At the End of the M:S: We find the Date 1428, but this must be counterfeit as the Letter was certainly written in 1442, nor indeed do the Figures seem to be written with the same Ink as the M:S:— I should rather suppose that it was written between the year of the Author's Death which happened on the third of March 1443, and the year 1467, in which the first Book was printed in Italy, at Rome by Conrad Sweynheym and Arnold Pannartz, Germans —

The other Letter is to one Nicianus Recanatensis of whom I can find no account, but who appears from the Letter to have been a great Traveller

It is very curious as it contains an express Con

Contradiction of the Accusation against
Aretin that the History of the Gothick War
was not his own, but merely a Translation
from Procopius, an Author not then gene-
rally known — This Plagiarism he positively
denies in these Words — Est autem hoc opus
Translatio, sed ejus a me compositum — It
should seem from hence that the Story of the
Plagiarism had even then got abroad, tho
Bayle tells us that it was first Discovered, af-
ter his Death, by Christopher Persona.

The Family Name of Aretin was Bruni, but he is
more generally known by that of Aretinus,
from the Place of his Nativity, Arezzo — He
was one of the most learned Men of his Age,
and contributed much to the Revivae of
Letters by his perfect Knowledge in the
Greek Language, from which He made several
Translations, none of which have never yet
been printed — His principal Work was his
Istoria Fiorentina, with which the Florentines
were so exceedingly pleased, that, after his
Death they crowned him with Laurel, and
honour of his Memory laid upon his Breast
the Book, which contain'd that History — He
was Secretary to the Republick of Florence,
and Died, extreamely wealthy, at the Age of
seventy four, on the third of March 1443.

The first Edition of this Work was printed
in the year 1470 [illegible] supposed at Bologna. This Book is
extremely scarce. The second, which I have, and
is also very rare, is of Venice, per Nicolaum Jenson
1471. fol.

1945- Gudan Lu

Philipps 2m 5
21920

Bellisarus Scruitus eligo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

delegit hoc sim

10 11

16

quod &

quod Gundeo assentus et hec ferens animo
uaria [illegible] prouidenter [illegible]
refert. Gratus [illegible]
apoli [illegible] presidio [illegible] presidio m
posito [illegible]
latinam [illegible] per viam
q̃ molestę ferre [illegible] & iam fidelis [illegible] mediolanensis
qui [illegible] prefectus [illegible]
be Roma profect [illegible]
admoueret. Populum n romanū [illegible]
nequaq̃ portas [illegible]
membris hanc eandem uoluntatem [illegible]
territi [illegible] qui roma m̃ presidio [illegible]
omes [illegible] preter Ludericum [illegible]
ductus pene malunt q̃ urbem fidei [illegible] deserere. His
[illegible] gothis [illegible] seruitatem [illegible]
dem die atq; ora gothi quidem porta flaminia roma [illegible]
Belisarius autem porta celimontana quam asinariam uocant
romam intrare. Cum ecce Belisarius maxima omnes lę
ta in [illegible] urbem receptus. Senatum ac populum [illegible]
allocutus summaq; post hec diligentiam [illegible]
moenibus atq; urbem munendam. Nonnullos [illegible] re
uauit & propugnacula [illegible] loris constringit. Verum et fol
sas & aggeres moenibus [illegible] fossam q̃ magna [illegible]
nalibus importandis [illegible] publicis [illegible] munendam prouidit
Romani uo q̃quam [illegible]

Romam petere festinabat. Belisarius autem ubi
molem in se conuerti sentiret. Constantinum. Bessam. alios
quos habebat regis ad se propere reduc. iussit. Postquam
Constantinus. confestim. ex ultima Dalmatie. Bessum
qui erat narme tyrchus de reste. ut eum
exercitibus impleret. ut regis
rebat quo cum primum enteruenisset
be bessas eum iussit. Augustum
multas
se
demum
limes in agrum romanum descenderut. Cum
rent ad anienem flumen constiterunt. Nam Belisarius
per eo pontem amne ex utraq; ripa turribus nostris q; muni
rat. ac nostrum presidio custodiri iussa. gothorum
aduentu prius sine nequiret. trans amenem fluuium
castra. Nocte ii nostra milites. qui in presidio pontis erant
multitudine ac feritate barbaros. conterriti. tuti ad tegi
menta pontis desemerunt. clamq; fuga arepta. in campa
niam abierunt. poenam bellicas formidantes. Habebat ea
animo Belisarius ut. antequam. ad urbem

Tum ꝑ se defensus egregie est tum uirtute propa-
dum rarꝰ tum amicor- ex familiarium auxilio
amore erga illum uenerabantur. In hoc loco multi atq; optimi &
bellisar ꝑ familiaribus cecidere. Cum proceris Ildeorum Vir
singularis uirtute qui cum Bellisarium fugiens cum preapua
fortitudine ꝑsequeret. ededitset. multosq; gothorum interfecisset. tan
dem ipe quoq; multis uulneribus confossus cecidit. Ad extremu
uo se cohortantes qui cum Bellisario ex impetu facto in fugi
hostes uertissent. ad usq; ad pontem persecuti sunt. Gothi uo qui
pro ponte stabant proelium renouantes tandem bellisarium a suis
repulerunt. Cedentibus multitudo rursus equitum premere tergi
gi coepit quibus difficultatibus mediam quandam uiam se rip
pere coacti sunt. Ibi quoq; cum equestres fugam arripuissent.
hostium multitudo assidue resecta. multos uerum fugisset &
ceciderit. Tandem effuso rursus Romanorum exercitu fugientes pe
ne fuit ad eum portum quam pincianam uulgo appellant. gothi
usq; ad ipam portam Bellisarium persecuti sunt. ut de muris ur
bis ferirentur. fuit quoq; in eo loco tumultus magnus. Siquidem q
qui in muris stabant ueriti propinquantium hostium formidinem
rire nolebant. Ner Bellisarius licet clamaret. ꝓgredi ratione fa
iam sol occiderat. & ipe puluere sudoreq; deformis erat. Cu
igitur ad eam portam se conglobassent. nec portam aperiri uolu
instarent. Bellisarius suos cohortatus hostes impetu fa
uadit ac in fugam omnes longe compulit. Ita fugatis hostibus
ipe iam plane regni sui nostra urbem redijt. Pugnatum
diei longe maxima ad ea fuit. Coepit mense pugnarum

[illegible] Cum
[illegible] Precepit aut
[illegible] neu se [illegible] p eam noctem pluribus in
[illegible] Clamatum ē
[illegible] hostes muasisse & arma tre-
[illegible] cessatum a tumultu q̃ redeun-
[illegible] quieta esse
[illegible] Salaria
[illegible] dementes romanum [illegible] pu sta
[illegible] Ad Atq; ibi vnus ex eis nomine [illegible] romanus quem vtigis recad hoc ipm mise-
rat verba facere[illegible] quid est inquit Romanis [illegible] non iam
[illegible] hominibus nauis &
[illegible] nos
[illegible] commissis spretis gothorum potencia
[illegible] sedit. Atq; no
[illegible] prodituoz
[illegible] iam vnam n
[illegible] non nduſum
[illegible] quod si pseueratis m

[illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] ferri de machinis quæ ante [illegible] passent [illegible]
tignum exponitur ad quæ trabes attrahuntur deprendens
quasi usq; ad rotas machinæ elevatoris. Habet vñ trabem
capite ferreum ungem et quendam [illegible] ferreum
na tota quatuor rotis ad bases [illegible]
Hyouent aut eam milites intus existentes nonnullique
ginta: qui postq; ea moenibus admouerant trabem illam sus
sam machinamento quodā retro trahunt. mox; cum impetu
dmittunt trabes autē molenia & ponderē in me
omnia scindit ac preumpit: fecerant etiam
pari moenibus altitudine. hę quinq; [illegible]
preterea grandem nūm parauerant: &
fascium & virgultis & stipulas quibus
Cum sata omnia parata essent: [illegible]
ad se inuicē inquinaq; distribuit: & quid agere quemq; uelit pre
scribit. Fit alacritas magna in gothis & incredibilis pugnandi
ardor. cum alij fasces: alij scalas ferent: alij machinas admo
uerent. Belisarius ante portam cum delectis militum
super aggere perstabat. Nec quicq; moueri a suis
q; ipe dedisset signum. Turres quas peratus a
boues connectebant. hę ante ceteras machinas
quod cum aspexisset Belisarius: risit insp
qui bobus crederet machinam admouere
posse: itaq; suos omes sagittis mitoyes
cito confecti boues [illegible]
admoueri non potuē. qui autem stipulam

[illegible] ad Pinnianam & Salariam portam geruntur tribus
[illegible] roma oppugnabatur nam cuncta relicta pre rapi-
[illegible] bellisarium proelio destinere ipe ad penestrinam
[illegible] multitudine pugnator[um] conuelauit eodemq; tem
[illegible] multitudo contra portam aurelia im-
[illegible] insuper hostium manus portam qua
[illegible] expugnare nitebatur tra quatuor
[illegible] Asinariam & Salaria
[illegible] ad prenestinā cui prec
[illegible] Bessas ad Aureliam & Tiburtin portam, sed hi qui
ad tamulum pugnabat gothi facile repellebantur Sunt
n[ost]ra ardua & saltuosa ut difficile sit moenia adire et
[illegible] bellisario prefecto cu
[illegible] hostium mi[ra]
[illegible] portam minus patulū fuit
[illegible] Sub ea igitur portula latentes goth
[illegible] remissus repen
[illegible] fratisq; ad
[illegible] molem ingt
[illegible] imperatoris Adrianu

16

[illegible] Constan
[illegible] hostes imua
[illegible] hostes repulsi
[illegible] Vbi vitigis rex. & quicum ille venerat
[illegible] ingens piculum fuit. Erat non procul ab ea
[illegible] quem vinarium appellabant: ita loci moenia ha
[illegible] aliquo spatio inter se distarunt: Solum inter bina
[illegible] Moenia uero ipa non satis munita &
[illegible] Bessae uo prefectus diffidens aduer
[illegible] Bellisarius prope signis
[illegible] ferre ad
[illegible] Bellisarius relicto ad Salaria por
[illegible] presidio ipe cum manu lecta militum p verbera disiens
[illegible] Aduersus ita integrata pugna cesser
[illegible] Ipe etiam cum suis in proelium
[illegible] ac magna vis
[illegible] in eo loco acer
[illegible] Verum hoc pugna ut gothi pene
[illegible] cum magna suor strage euade
[illegible] immissi mili
[illegible] omes mouerunt
[illegible] eruptione facta
[illegible] modum Roma eode

die [illegible] defensa fuit. Cethegus aut
uultus pretiosa [illegible] uisola tunc [illegible] Ro-
manis [illegible] ut [illegible]
ret uersus [illegible] contra tantas gothorum
ipe copias romanae bellu[illegible] Romanos ipsos diffi[illegible]
Quod sentiens Belisarius negq; retrat dissuA. & si [illegible]
eadem fusthmano significauerat. unde tuc maiore [illegible]
comotus uehementius scripsit ostendens obsidionem [illegible]
ac multitudine hostium. & paucitatem suor. Se [illegible]
eo quem senum duxerat exercitu plurimu & fortissimu
militum reliquisse. Neapli uo [illegible]
a se receptis quod necessarie fuit pre [illegible]
sibi tantummodo adq; milites [illegible]
ducentos. milites [illegible] Rom[illegible]
quaq; obsidione toleraturos. Quantum uo ad scitum & semel mit
suam impatori fustiniano deuouisse. ner sua referre tardu[illegible]
intereant. Ceteru uidendum ee quid ea res honoris uel infamie
impio Romano sit allatu[illegible]. His litteris fusthmus accepit uel
de comotus est. at scytan copias quasdam iam paratas [illegible]
in italiam fuisse. & nouas parare constitue[illegible]
copijs quas iam paraurat valerianus & [illegible]
p etoliam & tarnaz hyemauerat. Romanos [illegible]
m spem continuo [illegible]
tes. Dum hac Rom[illegible] narnis & ingulfus ge-
rum duces quos in [illegible]
semq; insuper illis [illegible]

17

alius [illegible] Romanis [illegible] bello turbam [illegible] coegit [illegible] autem abeundi [illegible] iuxta Sinistram thiberis ripam nauantibus altera mediterranea regione [illegible] diuersa. Neq; n totam urbem ab initio amxerant gothi [illegible] diximus: Sed ab aurelia porta ad tenestrinam [illegible] alia no loca non temere neq; sepe [illegible] meñebant si longius a castris suis progressi [illegible] magno copiar apparatu [illegible] ebat vt via [illegible] retur: Romani [illegible] dimem emisunt [illegible] in Campanea fars neapoli: pars in Sicilia prout cuiq; cómodius fuit constitere: Rome aut Annona iussu Belisarij diligentissime p singula capita distribuebatur, p hec tempora Liberius papa in exilium actus e a Belisario [illegible] multo post [illegible] Aly quoq; e nobili [illegible] sustitiones quor e no fuit: Maximus cuius proxime post Valentiniani morte [illegible] & valeriames quos e infamiane misse supra diximus Romam uenerut hostes [illegible] in magna ex pte vnni. Adueniu [illegible]

Bellisarius alia ratione q̄ prius bellum gerere constituit. Ho
stans intra moenia urbem nec vero sed pridie dies
emisso equitatu subitis incursionibus hostes incedebat. ex quo
forsitan ei ut minitatur hinc inde accenderetur animum &
animum experiam uenaretur. Bellisarius n ipe sciens
prelianda diu equites qua ratione agendum foret romanebat lo
ca monstrabat quousq̄ progredi & ubi consistere oporteret et
modo p Salariam portam subito emissis equitibus
proxima q̄q̄ castra fatigabat modo p Aureliam portam
alia gothorum castra que erant inter sepulcrum adriani &
miliarium primum [illegible]stabat. his certaminibus Bellisarij equi
tes preualere cepissent quarum equitatum hostium ferent
ss q̄ [illegible] audirent animos supra modum addebantur per
tinacq̄ bellandi studio ardere. Inbuit mea n exercitatis
equitibus & iam contemnere hostem assuetis animi spes atque
animi obsessor creuissent eo aduentum est ut non leuibus iā
certaminibus sed iusta acie deterneretur. Bellisarius n crebra
prefectorū ac militum adhortatione fatigatus & spei tandem
[illegible] pugnam, decreuit copiasq̄ suas in hunc modū disposu
[illegible] p aureliam portam exire & in sepulchrū
[illegible] aciem stare fussit. Preerat aūt huic acier va
[illegible] equitum prefectum eiq̄ supra equitatum peditesq̄
attribuit ex ueteranis militibus & & populo romano qui vo
luntarie ad munus sibi poposcerant. Hos uō pedites non una
cum equitibus stare sed sinistros montes qui a famulo disur
gentes planitie superemineant occupare mandauit valentino aut

preceptt abijt ... mirabilis expectationis ... cetera ... mirabiliter ... gothorum ... ri ne proelio ... sus ferre possent. Dein ... Salariam portam. Alteram ad pincianam ... dites in subsidijs utrinsq; collocauit atq; ita ... re & ad hostem progredi iussit. Vitigis gothor ... re ... transfuga postridie futurum proelium cognouisset ... luce armari fecerat. Instruenda acies pedites medios ... uo & sinistra equites quasi alas disposuit. Ita bellicosa ... progressus proelium comisit. milites ... acriter concurrerunt. Dux ... Bellisarij milites longe ... acie & pugnabatur sub ipis hostium castris multitudine tamen abundantes goth in cadentiu loco alios sumittebant. In hunc modum ad meridiem usq; pugnatum e neutra pte supante. Atrocius tamen Bellisarij milites dimicabant. Goth solum ... consistebant. Inter hec ... proelium comisit. multitudo enim populi romani ... sternere in gothos coepit. & Valentinus implicatos proelio fil ... cernens aciem cui preerat a sepulchro Adriani comouit atque hostes mouit. nec diu tulerunt goth ... populi que de superioribus locis descendebant ... eor castra se repente valentes longius ... Reuersus

192

[illegible] hostium dispersos [illegible] supra
[illegible] hostium castra hostium diripiendo [illegible] quo
[illegible] abeuntes hostes [illegible] dimise
[illegible] ne [illegible]
[illegible] persecutione hostium ad castra dispe
[illegible] sunt: tra gothos de manibus emissi cu
[illegible] persequeretur in montibus proximis constiterut: Inde
[illegible] ferig; rernentes cum neq; ordinem neq; disciplī
[illegible] in hostibus uiderent se se tandem cohortati rur
[illegible] & predam illis abstulerut Ad castra
[illegible] tempus mutari fortuna coepit: pedita
[illegible] equitibus Belli
[illegible] fronte pre
merēt coegit tandem eos aliquāto pedem referre quod cum ui
derent equites hostium dextre ale impetu maiore Bellisar
equitatum ex transuerso inuasere nec longe tulerut impetum
ipsi: Sed tergā ad extremū dantes ad peditum suor aciem
[illegible] Nec ea quidem sustinuit vim hostium [illegible] magna
[illegible] in fugam uertunt: In hac tamen loco duor rem
[illegible] plurimū ellucit Pemajo & Tarunth no
[illegible] qui in fuga retrorsū locum suum non dese
[illegible] gothorum dire sustinuerut [illegible] dederut
[illegible] se in urbem rempiendi Donec Principus toto corpore
[illegible] occidunt, circa illum comitatus suor
[illegible] duor Tarunti [illegible] prei uirtute preditus cū

sanguis [illegible] d fratre exemplum [illegible]
tam dedu[illegible]
bem refugerent [illegible]
portas venit ne [illegible]
parua militum pars [illegible] qui aggere [illegible]
ad moenia facien ad hostes conuersi stabant [illegible]
salutis viam [illegible] moenibus defenderentur. Nam [illegible]
derant quibus tueri se possent / omnibus nt in fu[illegible]
m proelio confractis. Sed qui pro moenibus [illegible]
bus tutati sunt: pugna hec ad castra gothor[illegible]
postremo ad portas ac munimenta [illegible]
sarij militibus pmulti [illegible]
Belliſarius admot[illegible]
contentus. Tandem uo confirmatis militum animis rursus edu
cere illos cepit. non tamen totis pugnare copijs ampliꝰ ausus
est / erant tantum proelia / ut prius consueuerat facere pseuera
uit / & fuerunt nonnulla ualde insignia presertim aduersus
illa gothorum castra que erat circa [illegible] pontem ad a
quam portam munita est. Planus ualde [illegible]
lus ualde apta in qua pleraque theatrum est adhuc ge
ditorios uetustis temporibus gothicum. Circa id theatrum
maxima certamina fuerunt. Sed aut Belliſarij milites ad
theatrum occupabat. & quos nostris illa utebantur / uel goth
prementes insidias in ea paratas. Cum ad portā Sa
lariam / & ad pinciana [illegible]

[illegible] longum trahi cernebat
[illegible] reliqua debebantur sufferre Roma premeret
Latinis [illegible] romanis ablatis magna difficultatis usus esset
affer[illegible] ferrum ac ferrum industria presertim in indigena sol
[illegible] aque portum solebat petere Annum petebant inge
[illegible] expletum frumentum & alia necessaria pedestri itinere roma defe
rebantur Volentes igitur gothi rem meditate q[uo] ista romanis au
ferre tectum circa urbem castra posuerunt inter latina & appia
viam. Sunt enim his locis aque ductus duo altis formicibus
qui se mutuo tangentes quasi in duo brachia findiuntur relictoq;
in medio aliquem spatij itter ceunt. Distat aut ab urbe
hec locus milia passuum circiter quinq;. Hunc gothi medium locu oc
cupantes muro inter columnas arcumen undequaq; fecerut ex
lapidibus & ceteris rebus. p hunc modum munitissima fuerut
posueruntq; in his castris septem milia equitu qui supra infra;
infestantes latinam & appiā & hostiensem viam impediebāt
omnē importandi facultatem p[rae]dentes. Ex hoc admodū duri
es obsessa conditio reddebatur: ac fames haud dubia imi
nebat: quādiu tamen segetes in agris fuere milites nocte ro
ma egressi frumēta importabāt ac magno pretio cunctis ue
nalia erant: atq; ita indigencia sustentabatur. Vbi uō hec quoq;
facultas defuit tunc despata omnia videbantur. Iam solstici
um uenerat estiuū: & pestis rome grassari incepat frequen
tesq; moriebantur non ex plebe modo romana: uerū etiam ex
bellisarij militibus. Reseruant in summis difficultatibus atq;
angustijs animū ad bellisarium uenētis romanā fortunam

[illegible] angustijs

suam conquesti sunt [illegible] deum omnium
miderunt nil [illegible] Romanorum misericordiam [illegible]
Rauenę fuisse [illegible] ad eandem a barbaris [illegible]
sam extra moenia [illegible] omnia atq; [illegible]
fame ac omni rer penuria miserabiliter [illegible]
lesarium ne se in hostes educat: prestare n sibi [illegible]
q̄ fame tabescere, ac tantas calamitates dedero [illegible]
sarius uō her audiens: non satis clementer illis [illegible]
quidem temere inconsulteq; deferri inquit Q [illegible]
pulor, ut impetu magis q̄ ratione moueantur [illegible]
ratione non impetu animi regi consuesce [illegible]
re copias quibus adiunctis si pugnandum [illegible]
uictoriam pollicerī ualeat eosdem illas copias [illegible]
dem uim frumenti secum afferre prouidere [illegible]
ram belli relinquerent Romanis p hunc modum ut consolatur
uel deterritis ipe animū in eam cogitationē traducere coepit
Quēadmodū gothis difficultates rei frumentarię q̄ plurimas in
ferret eius rei gratia her prouidit Constantinum [illegible]
num cum equitibus mille trecentum Martinum & Gauthir
rum quingentos tibur misit Aliam item manū equitum Alba
destinauit hisq; omnibus precepit ut q̄maxime possent uiandā
tis impedirent ad gothorum castra deferri & simul adiuua
rent Romam petere uolentes He uō castra ad atq; duxti
posita fumarent presidiū apud templum Pauli apostoli comu
niri fecit equitesq; in eo loco stationes her fussit & q̄ [illegible]
possent vias a gothor incursionibus tueri [illegible]

[illegible] ab ecclia
[illegible] hns: a por
[illegible] templa go
[illegible]ione non violauerunt. Sacerdotes vt
[illegible]re manentes rem diuinam exequebantur
[illegible]gitur & Teodanus terracinam profecti: cum
[illegible] proferturam Belisary vxorem Antonia relic
[illegible]ero romanorum oppida illa ptum que gothis da
[illegible] persuaserunt: breuiq; effecerunt ut nihil pene
ex locis illis ad gothos deferretur. Narcinus uo & scutis
tibur profecti cum disiecta eius oppidi moenia reficissent
quotidianas gothis molestias ex eo loco inferebant, & rome
anum deferri in castra prohibebant: idem fiebat ab his q
albam missi sunt ex quo breui admodum tempore euenit
ut gothi obsidentes non minoribus difficultatibus afficere
tur q obsessi. & supra defectum frumenti pestilentia quoq;
castra gothor pulserat. Inter hec alie copie a Justiniano
misse in italiam puenerunt. fuerunt autem equites thraces
octingenti quos ducebat Joannes vitaliani fratris filius ex
delecta aut equites mille trecenti quibus preerant Alexan
der & marzencius & Zeno. Preterea classe aduecti fuerunt
peditum tria milia: quos ducebat Paulus ex conon erat pre
fecti neapoli pedites quingenti quos parauerat pro copijs ce
sariensis hie omes simul copie in vnum conuenientes Roma
pe constituerant. Asserebant uo senum multum ac magnu
comeatum. Inter equitibus erat juxta mare classis autem

peditel debrietael [illegible] ille [illegible]
ram ꝯ magnopere [illegible]
Belliſarius nouiſſet hoſtes [illegible]
gothi eos inuadant [illegible]
ab ſutio obſidiens obſtruí fecerat demoliri
y noctem miſſit ac milites ſma lucé ad eam
paratoſq; continuit Traianum uo & diogenem
equitibus y pmianam portam emiſit ſubens
hoſtium magno tumultu diſcurrant & cum egreſſi
rint hoſtes fugam ipi arripiant ner prius conſiſtant q ad
portam ipam unde egreſſi fuerant puemiſſent Her facta cum
eſſent gothi q; in eos ecrati fugientes ſecuti fuiſſent & ad
pmianam portá proeliú cõmitteretur Belliſarius cum reli
quo ecrata repente flaminia porta egreſſus ad caſtra gotho
rum conuolant unparataq; & urbia ab ea pte reppit cut
pote qui a porta flaminia iam diu obſtructa mhil penitus
ſuſpicabantur: ſtraq; non multum affuit qn caſtra ipa capien
tur Verſus deinde belliſarius ad pinciana portam medi
oſq; narſus hoſtes cum ipe a tergo inuaſiſſet Illi uero q
prius fugerant a fronte repugnarent incredibili cede il
los oppreſſit Tantusq; fuit ex hoc proelio apud hoſtes terõr
ut in caſtris uigiles duplicarentur ner de ulla re cogitaret
magis q ut ſe ab inſidijs belliſarij tutos preſtaret p hoc
modum impeditis & conterritis hoſtibus copie mullo impedi
mento hoſtium ꝓuenerunt gothi igitur multis incomodis fa
tigati cum miſiſſ nouas uenisse belliſario copias intellexiſſ

[illegible] Mul
[illegible] ta traq
[illegible] missa enim mutatione nec dicta respon
[illegible] tandem ad Iustinianū imperatorē
[illegible] referri consensit, ut ex eius auctoritate res rompo
[illegible] ob hoc missi ad trium mensium indutię donen
[illegible] factę obsidesq; hinc inde traditi pro mensuris ex
[illegible] confectis copię et comeatus quę hostię romę
[illegible] flumio romam deuenerunt

QVAM IN hoc statu res essent bellumq; cessaret ob
[illegible] factis Belisarius tamen Romam gothi ca
stra mutationesq; instodirent querelle et alterationes orte sut
pro indutijs contra fidem violatis et huiusmodi cura Presidium
gothorum erat apud urbem portuensem ut supra ostendimus i
milites qui erant in presidio cum defecerent sibi necessaria ad
victum urbem illam deseruerunt Desertam ue Paulus Iustiniani
prefectus qui hostię cum classe remanserat occupauit nec multo
post Centumcellas urbem maritimam intutas desertas eode mo
a gothis Belisarij milites susceperunt Albam q; urbem que est in
marsis eodem modo deseruerunt gothi & Belisarij milites occu
parunt Litigis igitur inter hos urbes raptas ab hostibz regnouss
ortas Roma misit qui rupturas contra fidem induias quererentur.
Porro in arcentinatibus & alba gothorū oppida contra fas &,

equum ablatu[m] fuisse. Hec [illegible] suo uenisse ad se[illegible] recursuros. Liberosq[ue] [illegible] Ne licuisse Belisario [illegible] tutionem facere debere. His legatis in hunc m[odum] rius respondit. Redite inquit ad Regem vrum que de uectu reditus q[ue] presidior[um] allegantur ab [illegible] terum ombus patere quibus de ciuus gothi eas vrbes [illegible] lectis hiemt. Indutijs quidem errip[er]e auferriq[ue] [illegible] re ciuo que a nullo possidentur nequaq[ue] prohibe[re]. [illegible] tiones insurrexerunt querentibus gothis talia Belisarie [illegible] At enim tres ille urbes a Belisario suscepte p magnas [illegible] tunitates ad bellum afferebant. Iam aduentabat hyem[s] lisarius ciuo copijs abundans mittere in hybernas equi[tes] constit it. Misit igitur & in alia loca et in agrum proximum equitum duo milia. Preerat autem his copijs quas in proximos misit Ioannem vitaliani. eumq[ue] admonuit quid fieri in his locis uelit. esse q[uo]dem in proximis vxores ac filios gothor[um]. Vi ros autem ad obsidionem urbis rom[e] p[o]pulariter accessisse. Si maneant indutie nihil moueat. Quod si gothi contra indutias arm[a] fidem moliantur ipm omnia predari & rapere & oppida q[uo]d multa pot capere mandauit. Si quod oppidum reperiret id obsidere iussit nec vlterius progredi. prius q[uo]d id reperit. Hec n[ost]ra tutum fore post se hostium oppida reliquetem vlteri us profisci. His rebus ac mandatis Ioannem Belisarius m proximos misit. cum exercitu. Eo hoc ipm tempus Datus medio

24

[illegible] ad Bellisa
[illegible] imperatoris
[illegible] vel medium presidium eo mittat Segdem
[illegible] non mediolanū solum verum eam vniuersa ex
[illegible] potius expellere modo imperatorig nomis auctio
[illegible] Hos Bellisarius benigne susceptos ac multis am
[illegible] verbis comendatos boniam spem hēre iussit ac se
[illegible] cepturus fūt facturum quod postulent affirmauit. Co
[illegible] tempore cum prospera ac leta uiderentur ee oīa prudē
tes sapientes horendum quod puo momēto cuncta bene subuer
tit. Presidius qdem erat cum Romanus Ysaum Ravenę
habitare consuesset ab initio huius belli clam inde aufugerat
romamq; profectebatur. In itinere autem Constantium milites
Spoleti degentes gladium hinc pretiose ornatum abstulerut. Is
ergo spoliatus & iniuriam indigne ppessus querela apud Bel
lisarium exposita reddi ablata sibi postulauerat. Bellisarius
precepat gladium illi restitui. Sed bello & obsidione postea
urgente dilata res fuerat militibus occupatis & dure mau
re abdurente cura. In hoc demū tempor cum letiora
ue cuncta essent. Bellisario p urbem egtante. Presidi
us hūm eqm apprendit ac magna & querula uoce multis
audiētib; nīqd hoc miseretur inis Romanus qui apud
hostes rebus oībus vēbis suis aufugerit ut a militib; eius
spoletur & iniuria affligatur interrogabat se quide contra
iniuriā & vim sibi illatam sepius querelā facā posuisse nihil
reportasse cum in illi ipi q vim sibi attulerūt & res hēant

ablatas [illegible]
dicta Bellisarius [illegible]
ad se Constantinum [illegible]
nbstulerant, ipmq; [illegible]
suum restituendi gladium contempsisse? Ego [illegible]
stantinus potius eum gladium in thyberim abiecturum [illegible]
nebulom reddam hec contumaciter & [illegible]
Bellisarius num qd tu mihi subes? subsum imqt [illegible]
ita vult: verum in hac una re minq; tibi parebo. Cum [illegible]
audisset Bellisarius magis iritatus est ac uocari [illegible]
res iussit. Constantinus autem putas in pniciem [illegible]
tores uocari: furibunde accepto pugione qui sibi [illegible]
pēdebat in Bellisarium ruit eumq; paulo infra stomachum
pauit: Quod nisi circustantes subito accurissent ac vi extor
to pugione ipm in manibz apparitor tradidissent. Suppremа
dies illa Bellisario fuisset & eiusq; interitus cuncta simul se
cum ea ruina traxisset gothiq; eodem die rex dni effrenebā
tur. Si nō pmisit dei benignitas tāta mala contingē. Constan
tinus paulo post iubente bellisario interficitur. Nec multo po
stea gothi furtim capte Romā tentauerūt pmo p aque ductū
quēdam uia noctu quesita deinde ratibus traiecto amne
muros Martij campi. Sed utroq; in loco eos fefellit spes. Ha
bita q; aque ductū conspecta lumina fraudem illoz detexerunt
& obstructo aque ductu facultas eis pressa est inuadendi &
ad campū martiū detecta proditio coniatū eoz iritauit fut
dite proditio in hunc modū composita. Duo ex infima plebe ho

[illegible] ostendimus
[illegible] habitantes
[illegible] id,
[illegible] in vitige
[illegible] quererebatur ne facultas talis mira ra
[illegible] gordam loco valde mutilia & pene neglecta erant
[illegible] ut puto veteribus munimento thyberis vitigis
[illegible] & rates & omnifariam navigia ad pontem miluium
[illegible] Noctuq; latenter secundo amne dimissis ratibus
[illegible] impositis urbem muadere constituerat multitudine
[illegible] existente ptinde fore stabat ut
[illegible] positis pmis militibus alij atq; alij continuo ipsdem ratibus tra
[illegible] sirent vigiles mo qui ir eo loco stabant cogitatione suam impedi
re uidebantur Ad hoc quesita duor romanor ope pecunia sibi
illos conciliavat. traditumq; eis sopiferum medicamentu viro ad
missē misserat ut vigilibus potum dare illi hausto potu sopi
rentur his in hunc modu compositis alter eor poenitencia ductus
rem belisario patefecit Captusq; altero medicamentum sopifer
quod sibi rex dederat reptum e ac tota rei series tormētis expl
sa. huic igitur homini iussu belisarij nasus & auricule ampu
tate ipe asino impositus p pmissam portam ad castra gothor
missus e ut cognoscer vitigis detectam ee fraudem & conatus
suum patefactum his ita manifeste deprehensis belisarius post
hac suandas sibi mdutas nequaq existimaut quare ad joan
nē scripsit ut rem exegretur Ille igitur cum duob; egtu militibus
agrū proveni puadens vxores natosq; gothor coepit precisq; &
rasim regionē totam muolut Vgiteum uo vitigis primum

[illegible] ducem ñ magna [illegible] unlebat raptis [illegible] pias admouisset cognouit id oppidū non [illegible] custodiri Sed locum ee ualde munitum [illegible] dum in eo obsidendo tempus exisimas ad ulteriora trāsiit / de quoq; statuit de urbim obsidione: urbs n munita & celida & longam obsidionē neessio postulabat / spē in celeritāte spem col locauerat / tanum & Pisauz coepit deinde Ariminio copias admouit ductus illa spe Quod ciues ariminenses non bene conuenire cum gothis audierat: Cum ei municipio copias admouisset tantum terroré intulit gothis ut diffisi in eo loco consistē Rauēnam omes dimigarent Ciues autē portas sibi apuerunt p hunc modū / oames Ariminū coepit relictis post se duabus aliis urbibus a gothis custoditis Auximo / & urbino / sunt totum contra Belliarij preceptum Sed ipe prestare censu it Ariminū capē q̄ citra auximū & urbimū inanitor deside induetus est in sup illa rone / q; Arimino tam propinquo Ra uēne oppido capto non erat credendum gothos in obsidione urbis mane pmansuros Sed celeriter ee abituros quo Rauē nā omes ea loca tuerentur Quod & factum e Simul enim atq; intellexerunt gothi Ariminū ee raptum obsidione urbis rome dissoluē atq; inde abire statuerunt / itaq; uigis pau cis post urbibus crematis castris cum omnibus gothorum copijs abiunt / ipo quoq; cessu magna detrimenta suscepit pro pterea q; medium iam exercitus pte transgressa pontem Belli

25

[illegible] interfer
[illegible] uenit roath
[illegible] multi in fluuio pretereuntur Du
[illegible] vrbs rome anno integro & duobus
[illegible] fere Anarty mroepisse. Post solutam
[illegible] que ab utrisq facta ac promissa fuerit prosequ
[illegible] n hinc Rauennam iter proparet. vrbes tame
[illegible] prouincz contnere in potestate studebat
[illegible] mille eqtes Clusium Totidem urbe uetere muse
[illegible] quingentos Auximu quatuor milia collocauit urbim
[illegible] milia Cesene quingentos Montisferetri totidem Ipe cu
[illegible] quo exercitu ad obsidione ir Arimini profectus e Uelli
sarius autem post recessum gothor Martinu & Aldigerē
rum equitibus mile festinare Arimini iussit Indeq Joan
nem & equites q cum illo erant adducē peditesq ibi collo
re Id en ratione faciebat Q optimu eqtatu nolebat ab
hostib; circudari Si n peditum copie Arimini foret urx
putabat gothos eam undiq obsidē uelle & si obsiderēt fru
tus tolerarent obsidionē pedites q eqtes exhimabat: cu
eisdē in obsidione manere difficillimu set Pedites aut cor
ex fundone q eqtes nup in fide uenerat mari Arimino
desoni rundissime posse Aldiger ergo & martinus celeriter
profecti diuersis ab hoste itineribz arimini peruenerut na
gothi multu diu exercitus fare tardius iter compellebant
in expedito longe antecessere Ergo Arimini pue
nissent ut diximus ciuitatis Aemilie & flaminie fines

[illegible] ptē parere nolle [illegible] Dariam[illegible] [illegible]
tibus ad quadem [illegible] fuerut [illegible]
& Martinus Arimino abeuntes omen equitatum [illegible]
us Joanni dederat abduxerūt relictis solummo pditibus
equitatu proprio Joannis & damiani. Inter hec vitigel [illegible]
ariminū obsedit pmoq; statim tempore lignea turri [illegible]
ntudini parem fabricari fecit. Dicebant uō eam turrim [illegible]
bones ut romę fuerat sed mitres intra machinamenta
Cum igitur tunc gothi contra illā mole ptem ubi foelicior ei
aditus cōstituerūt postridie uō urbem expugnaturi. Joannes
aūt p noctem eductis militibus fossam latam exprofundā ob
ea pte effecit. Aggeremq; totum ob eam ptem fossę quę ad moe
nia uersa erat congessit. Sta longum hostium laborem omnes
nostis ope frustratus facultatem admouendi turrim ad moe
nia sustulit. Vitigil nihilominus comple fossam in duo hebat
totumq; exercitum parare fasces & stipulaq; iusserat. & mate
rie: sic uō turris ipa nocte sequuta ab hostibus remanet.
abduce illā retro uersus rastra statuit. Id ru facere gothi r
femineis exuuiis militibus illos ope occupatos inuadit. Comitti
tur magni & atrox proelii cirha turriq; multi gothoq; ca
dere tandē post longum certamie turrim gothi retraxerut. Sq
tamen suoq; rede tantoq; detrimeto optimi nimisq; pugnatorie
ut spem abiceret vi oppidū expugnādi fame pumē obses
sos cogitauit. Per hec ipa tempora mediolanēsibus legatis qui
romam uenerat auxiliares copias Belisarius roguit. Per ferut
aut omnes copias mediolanū unaq; ex familiaribus suis. Uirum

[illegible] mediola
[illegible] hi omnes
[illegible] transitu padi detinerentur lembos nehiru
[illegible] quibus transmitti amne possent. Profecti igitur
[illegible] tandē transmisso pado ad urbē tritinū que nup
[illegible] goth & eo oppido egressi illos insecuti sunt
[illegible] id oppidū arte hebat munitissima multa ac prosa in ea
[illegible] sepsuerat ac magno validoq; presidio illa tuebatur Comis
[illegible] leui proelio goth intra urbē compellutur Mundilas uero
& copie p ponte qui iuxta urbē erat trasuerut In hoc loco fide
us mecholamensis oriditur na qui oranchi cana templū quodda
intrasset & abeuntibus suis ipe postremus templo exit & equoq;
detrectante cecidisse hostes qui pro moenibus stabant her cerne
tes impetu facto illum interfecerut prius q Mundilas & milites
id audiuissent. Eius uiri interitus magno dolori fuit &
duci & militibus. Erat n uir dom nobilis & potens & q mul
tum iuuare suscepto bellum sua pntia potuisset. Mundilas
igitur & alij mediolanū profecti in urbem recipiuntur fide Co
mū & bergamū & nouaria & alie illar ptium urbes exem
plum mediolani secute. Mundila & milites sponte sua recepere
uitgis quū ea que mediolani acciderant cognouisset Vrsum
fratris filium magno cū exercitu ad ea loca trasmisit qui &
continere in fide ciuitates que nudū a gothis deferebat, & illas
que iam defecissent recipere conaretur. Scripsit & Theudo
berto francorū regem q cum gothis nup icerat pacē ut

auxilia sua ut[que] [illegible] [illegible] [illegible

[illegible] de membris
[illegible] rupere
[illegible] igne merito gehenna ꝺma ꝯ sub ypam
[illegible] remanerent. hanc medio post hec anno
Narses cum exercitu nouo uenisse in italiā nunciis e
Narses eunuchus multūq; gra & potentia apud ju
stinū ualebat. Demq; unus hic imperatoris aulā plurimū
gubernabat. idem quod maximū est pecuniar. impialiū re
ceptor & dispensator. idem consilior. omniū princeps & interdū
ductor. Adduxit aut in italia militū quinq; milia insignes uō
inter hos erant. fusinus in liria militis dux. & alter Har
ses gnē ipsa. Secuti preterea fuerāt erulor. duo milia. quos
precerant ssandrus. & phanotheus. Belisarius inter hec omnia
to anconitanor. paulo uenerat in picentes. idem fecerat &
narses. circaq; urbem firmū simul duces ipi & exercitus in
vnū conuenerūt. ibi cum de toi bello consultaret. & qui
potissimū primo quoq; tempore agendū foret. & quereretur.
cultates quedam subesse uidebantur. Nam si auximū obsi
derent. foamies & qui cum illo obsessi erant Arimini mani
festo in periculo relinquebantur. pertim cū iam necessria illis
defecissent. Sin Ariminū uaderent magne gothor. q; pre
que auximij erant post terga remanebant cum paulo exer
citus ac detrimēto prouincie. In diuersis aut sinis plerisq;
eor. q ordines durebant temeritate ioānis accusabat. &
contra fussum belisarij se se Arimini inclusisse. & q; superbia &
auarica ductus multa pro arbitrio ferret nullo respectu

duns aut mandat[illegible] ne his rationibus [illegible] negligeretur[illegible]
sn hunc fere modū Sittium dixit. Cum de publica [illegible]
tute consulitur, ēgdem ut existimo utilitas [illegible]
nec alys respectibus uel odij uel amoris [illegible]
remotis alijs ū rem de qua cōsultamus attendo [illegible]
uideor mihi discernē quod si obsidionē Auximij nec [illegible]
nihil tamen uetat post aliquot dies eandē obsidionē [illegible]
uenire aut militibus q arimini obsidetur si nūc [illegible]
licebit postea subuētionē facē: fame n domiti intra paucos dies
se se dedere hostibz cōpellerentur. Quis igitur rectus existima
tor dubitet illuc ēe propādum ubi ireparabile periclū urget
At non meretur Joannes q & mandatre/ duns conceptor fuit
& se sponte sua in id periclū cōiecit. Sint hec vera oia que
de Joanne diuntur: Quid ergo an odio Joannis & urbē Arci
minū tanta existimatiōe dignā & optimos innocentissimosq mi
lites q in ea obsidetur amittē sustinem? Te aut queso dux
optime ac instantissime bellisarī: si a Joāne offensus es: Vin
dictam eius delicti aduersus imperatorē Justinianū exercē ne
cui & Arminū & milites pericli/ cum magno rei publice mal
nere. De nobis demū ipis & de exercitibus nris que tande
existimatio erit: si in oculis pene nostris pene sotios & urbem
obsessam rapi ab hostibus nobis sedentibus & expectantibus per
mittam? Ego igitur his rōnibus pmotus duxēdum prope Arci
minū & opem obsessis feredam reseo postea nō a auximinis
& alia inimica lora sed videbitur obsidendi. Adiuuauit

[illegible] scripte phas
[illegible] peregisse mo
rum sepie [illegible] operaq; sibi p[ro]pe seri postulabat
Sententiaq; [illegible] in consilio approbata cum subuenire obsessis q
[illegible] Bellisarius in hunc modu prouidit primo Aratu
[illegible] mille in his ipis locis remane iussit eisq; precepit ne
[illegible] ne ue fortuna ulla tentet castra solum mo si hostis
[illegible] demde classem ornauit mpleutq; militibus
[illegible] & Viariu preferat Impium uo totus classis pe
[illegible] uel fidigere ee uolut nauesq; statim Arimini usus naviga
[illegible] iussit ptem uo exercitus Martino ducedam tradidit subes
ut equis sinois in classe p littus uter faceret Cumq; in conspectu
uemisset hostium tunc ignes de industria pluresq; pro numero
in castris fieret quo maior copiar opinione preberet his itaq;
p mare littusq; constitutis ipe diuersa a mari ua p urbe saluam
tenuit ea fuit quodam urbs satis magna qua Alaricus & gothi
q p[ri]m in italiam transierut ad solu euerterat ita ut p[ro]ter ruinas
nihil supesset p hanc igitur transiens Bellisarius montibus inter
fenis vitata plamori ua q p fanestem pisaurensemq; agru Ari
minu duxit Cum in multo maiores hostiu copie circa Ariminu
essent q[ui] p[ro]pe hebat ualidas et gothoru copias auxiliu relinquera
sibi post terga reuebat ingemo potius ex astucia ee utendu aduersus
gothos q iusta acie dimicadu profectus igitur qbz diximus sine
ribus cu ad eos montes puenisset & q tantu Ariminu insurgut quos
dam hostiu ut par e in magno exercitu p ea loca uagates offendit
quibz ul interfectis uel captis nonnullos eoz vulneribus face

ceſſos dimittunt ſuos. [illegible]
adeſſe ſuorum uoto excepta [illegible]
reuiter accepta [illegible]
ſtris minata ſunt ſtatimq; arma rapere miles uſſus [illegible]
ordine redactus. Duces uŏ ſtructa acie deſcen[illegible]
perſtabat omnes continuo ad montes unde uenire [illegible]
uerſos tenetes. Belliſarius in mŏtibus ipis raſtra fere[illegible]
Arimino meridiem itinere; nec ea die ad hoſtes de[illegible]
thi fruſtra expectātes tandē ad occaſum ſolis acie [illegible]
Sed cum adueniſſe& nox ignes pmultos in littore diuerſa regione
q; Belliſarius uenire nūciabatur intuētes (Erat aūt ignes quos
Martinus atq; eius raſtra faciebāt) maximo in metu ea nocte uer
ſati ſunt nec fuit eoz quiſq; qui ſomnū rapet uel arma exueret
Die aūt facta claſſem inſup conſpiciūt ſtructā atq; parata Ari
mino propinquāte. ſtatq; a duobz ſimul exercitibus & a claſſe ma
ri terraq; circūuentos ſe arbitrati obſidione illico diſſoluerunt
nullo ordine Rauennam ex fuga repetentes. Hdiger cum claſſe
primus Arimino egreſſus in terram raſtra gothoru
diripuit nec mora poſt Martinus & Belliſarius cū exercitibz
ſupuenerūt cum uŏ ſomnē & q cum eo multes obſeſſi fuerat
pallore et medio confectos Belliſarius roſpexiſſet conuerſus
ad ſoamie cautelas temeritati illudere& pmagnas mquit
gras Hdigeri debes. Ad hec ſoānes ſupbe nimiū reſpōdit Se
Hdigeri qde multas debē gras: ſz narſeti ōmes. Oſtendē nolē
nullam belliſario curā fuiſſe ſalutis ſue niſi narſes repuliſſe
Verba hec Belliſariū turbarunt & fuerunt diſſenſionis initiū.

29

[illegible] ꝯ
[illegible] ꝯ
[illegible] ꝯ

obsidio uidebatur [illegible]
urbis difficillima [illegible]
constituta nullis fere [illegible]
defectu frumēti longo [illegible] bello attrita italia ar[illegible]
tibus [illegible]ata singule ciuitates frumēti penuria laborabat Qua
ēt penuria urbs uetus ad extremū demita m Belliserio pte[illegible]
trem deuenit Narses cum Arimini esset Ioannē uitalianū cum
exercitu misit ad oppidum Cesenā expugnādum Ibiq; du[illegible]
mia scalis aggreditur repulsus multis uulneribus fregites suos
amisit & Planeteus eulogy dux in ea oppugnatione interfe[illegible]
Quamobrē Cesene desistens Ioannes ad forum cornely duxit
eamq; urbem dantibus se se modis suscepit Per id tempus Mū
dilus & qui cum illo erant maximis difficultatibz inuolui coe
punt Theudobertus n framoz rex ab vitigide ut diximꝰ
ex foedē postulatus derem milia burgondioz ad Italiam
misit qua ille multitudine fretus non procul mediolano ca
stra faciebat & importationē frumēti ceteriq; comeatus omem
impediebat Mundilas copias suas Comi & Bgomi & noua
rie necessario dispartitus fuerat ipe uō non magnū numer
eqtum secum hēbat sed nō erat in defensionē urbis difficultat
Mediolanenses n cuncti vnanimiter ad defensionē conaūrebāt sz
defectus annone in urbe populosissima timebatur si barbari diu
tius starent in his locis sinerentur hec igitur intelligēs Belliſa
rius Martinū & Vharū cum magnis copijs misit ut mōdis
comiūctis barbaros sumouerēt Hi cum ad flumē padi puenissēt
quod distat mediolano vnius diei iter non ausi transire flume

[illegible] mondile &
[illegible] obsessos [illegible] promissor. exegbantur obsessi nō
[illegible] instructus differebat. Tandem nōs post longā expecta
[illegible] & vbarus ueritatem fassi Belisario signifi
[illegible] citolos contra tantas hostium copias transire non posse
[illegible] ad manifestam pritie profiscī doret opam si sibi mi
[illegible] ut Ioannes & Justinus qui exercitum nō procul bonoma
[illegible] cum iungeretur. Belisarius his auditis confestiz Joan
[illegible] Justino scribens prcepit ut cum copijs suis cum Martino
comitatis mediolanū festinare & ad liberādum obsidione socios
in extremo periculo constitutos: Illi aut nihil se facturos absq; nar
sete iussu responderut. Rursus ad narsetem Belisarius de ea
re scripsit qui quanq; concedere & exercitum illuc profiscī tame
quia Belisary fuerat coeptum lente admodum & murioseī &
quasi alienū negocīū agebatur p hunc modum dilata res fru
stratione suscepit: At mediolanū in dies armis premebatur &
fame iam intolerabiliter laborabat: Interq; spem & metu tradus
ta Cunctas eius ptulit difficultates & angustias q uas hominibus
pferende sunt tandem ad extrema neressitatem pducti. Murida
las & multes ut mediolanū sibi abire liceat postulantur gothi au
urbem ingressi milli etatis peperunt: Trucidati passim cuctinō
q arma ferre possent uerū etiā senes & impuberes mulieres q
suitutem burgondionibus tradit urbs ad solum euersa. Re
ratus qdem romanus cum in ea urbe captus minutati a gothis cru
sus & cambus traditus e/ sta pulcherrima ac populosissima

totus italie nobis [illegible] dilendras [illegible] Belliſarij virtus
cladem ſubiuit Interfecta ſunt ne illa [illegible] mediolanen
ſium ciuium ſupra trigenta milia Que res [illegible] Belliſa
rius maxime in luctu conſtitutus eſt Impatie[illegible] ſuſtinians
ſcripſit rei totius initium & progreſſum Juſtinianus autem
cum iſta cognouiſſet egre tulit Non tamen quenq; puni
uit Narſetem ſolummodo ab italia reuocauit curſontaie
totius belli penes Belliſarium eſſe juſſit ex hoc Narſes cum
pte copiaꝝ in greciam abiit Belliſarius autem cum omnibus re
liquis copijs in italia remanſit Qui cum de bello gerendo
liberius tam cogitaret qq; omnis eius cura in vitigim &
Rauennam erat conuerſa tamen duo prius oppida gothis a
dimenda ſtatuebat q; aduerſus vitigim & Rauenā exer
citum duceret Erant uō hæc oppida Auximiuꝝ & feſule
ambo ſitu locoꝝ munitiſſima ambo ualidis gothoꝝ preſidijs
cuſtodita neq; Auximū poſt terga relinquere uolebat cū
eſſent in ea urbe Supra tria milia delectoꝝ militū pmo
gna impedimenta ſocijs miſere ualentium neq; feſulas quoniā
tenentibus eam urbem gothis nihil p hetruriam fore quietum
exiſtimabat Exercitu igitur trifariam ptito ipe cum vna co
piaꝝ pte ad obſidionem auximū proficiſci ſtatuit Aliam
uō pte[illegible] cum Ciprriano & Juſtino prefectis feſulas miſit
Tertiā n copiaꝝ pte[illegible] Martino & Joanni vitaliani duxen
dam cōmiſit ſubens ut circa padum cum his copijs caſtra
facant vragrianiq; & copias eius in illis locis q; maxime
fieri pot diſtineant ne in tuſcos uel in picentes ad diſſol

[illegible] Rito subinuasse illum ab ad-
[illegible] pone consequuntur. Martinus
[illegible] rem in qua ꝙ diximus ropiam parte in
[illegible] Dertonam urbē circa padum sitam occupa-
[illegible] vragiam & gothos infestare coepunt. Cipri-
[illegible] Justinus cum alijs copijs fesulas adeuntes ꝺ̄q̄
[illegible] eius urbis erat obsidio pp naturā aspritatemq̄
[illegible] men de superiori loco qua planior ē aditus rastrisq̄
proxime admotis eam urbem obsederūt. Belisarius aūt
ipē cum longe ualida manu Auximū circūsedit. Vtri-
que quenq̄ gothor auximij collocauerat sūmaq̄ illi cu-
ra fuerat eius urbis muniendę: coniectans id quod veris-
simum erat: nunq̄ Belisarium ad oppugnādum Rauennaz
ire profecturum nisi Auximū prius in potestatem redegis-
set. Cum situm naturāq̄ loci Belisarius speculatus ēet
spem omnē deposuit Auximū ꝙ vim expugnandi. Sita
ē n urbs in monte satis arido: ac insup manus egregia
delectorū militum eam tuebatur. uel in campestri certami-
ne repugnare apta. Spes nō vnica superat fame ac tre-
pidi rerum domitandi: presertim cum multitudo ingens
intra urbē obsideretur. Quare Belisarius oppugnationez
omittens circa monte undiq̄ imposuit castra: intentus ꝙ
maxime ne quid importari ad obsessos ualeret. Ceterum
ea circuitio rastrorū ut ad prohibenda importationem utilis
erat: ita mutilis contra hostium subitas inuasiones: Na
qui obsidebantur contra quas libebat erat castrorū ptes

de supueri loco repentinos impetus faciebant. Cohortes
uō ptes longe aberrant nec opem ferre uulnerib⁹ laborā
poterant. Hostes igitur p hunc modum assidue rabiē
fatigabant. rebusq; ex eo proelia committebantur. Erat
preterea non procul ab urbe locus quidam irriguus ubi pe
herba plurima oriebatur. Is locus quasi campus quotidi
anor certaminū fuit. cum obsessores & obsessi pabula
tionē ex eo quererēt. & accensis hinc inde animis non
minus totis pene castris eo conuenientibus certaretur. In
his proelijs Belisarij milites multitudine gothi sum pre
ualebant. uirtute pares utrisq; habebantur. Hae eadem
certamina festis erant. Nam & inuasiones frequentes
& quotidiana prope proelia inter obsidentes & obsessos
committebantur. & unica spes obsidentibus erat fame ac
defectu rez necessariaz obsessos uincere. nam ui expu
gnandi urbem munitissimā nulla erat spes. Quare unde
quaque circūdantes oppidum stationibus militum oppor
tunis locis dispositis omnē importandi facultatē abstulerat.
Cum hec esset conditio belli auximūq; in proventibus.
Festisq; uō in tusis enixe obsiderentur. nouq; protinus res
circa padum excitantur. Franci uō n. Theudoberto duce
supatis alpibus p̄ cisalpinorem galliam ingenti multitudine
descenderunt. causa uō transitus eor. ut postea cognī
tum fuit ē illa fuit. quia quom uiderent per citeriorem
galliam bellum geri. dolebat gens bellicosa ac pene im
manis finitimam sibi regionem premiq; eorum. qui

uerissent futurum: quoru Spectatores onosos sedere. eos uic-
nos experturos victoria prebuisse & hec transeundi
Alpes causa fuisse. Quadraginta fere id tempus crebris ab utrigide Iris
eiorabus gadum transierat. Rauennam cum exercitu petiturus:
Martinus autem & Ioannes a belisario nup missi uragum
prenarbes castra non procul ab eo fecerant ut si qua possent
transitum prohibere. Distabat uo eoz castra ab uragis ca-
stris milia passuum circiter septem: inter hec franci incauto
repente loca supuenerunt. hos uragias & gothi pp foedus
nup ictum auxiliares sibi uenisse arbitrabantur ut superiori
anno mediolanensi bello fecerant. Erant uo franci q tur
rim Theudoberto alpes transierat ad octuaginta hominum
milia: horz ppauci equites erant circa ipsum ducem. Cetera
uo multitudo omnis pedestris. arma uo ferebant non pila
non arcus. Sed ad protegendu qdem corpus & scutu &
galeam. Ad feriendum autem hostem gladium & Securi
bipenne: in proelys aute maxime securibz utebatur. quibus
ex composito ferientes scuta & galeas hostium pfringebat ut
nemo aduersus tanta vim resiste ualeret. Hi ergo ut amni
gothoz trinu amne apud oppidu papia pontem trangressi
magnas postea papiensibus intulerunt clades. ac inmanitate
quada barbara filios uxoresq gothoz p agrum repertos
occiderunt. Moxq trasmisso pado ibi castris uragie pro-
pinquarut. siue consilio siue temeritate multitudinis riua
& proelio cum gothis implicantur. nec pus finis proliandi fiut
q gothi in fugam uersi castra sua deseruerut. fugientesq

non longe a nostrox castris ad[illegible] Bel
lisary militibus intulerunt nihil n[illegible]
tu francox Bellisarium ignotis abditis p[illegible]
se ad oppmendu vragia existimabant armis igitur sph
sumptis cum aliquanto progressi fuissent mo[illegible] franco
occurrunt multisq; ibi pugnare coacti cito frangunt[illegible]
neq; repetere rastra ausi sola fuga sibi consuluerut. Sem
ri autores una eademq; die gothorū & Bellisarij castra
copiax utraq; coepunt. In illisq; constituerūt commeatu
in utrisq; satis abunde inuento: Vragias & fuga vacuā
nam: Bellisarij aute copie p placentinox & pmensū fines
supato appenino tugo in hetruriam abierut. Hic subitus
francox aduentus vrbem simul Bellisariumq; turbauit:
maxima uō formido Bellisarium hebat. ne franci in hetru
riam descenderet: & copias illas que fesulas obsidebāt op
primerā. Est. n. breue expeditumq; iter p placentinū pa
mensemq; agrum in hetruriam descendentibus. Si franci
cōmorantes circa padū cum neq; uina neq; cetera opportu
na repirēt ut pote in regione longo bello afflicta tantum
modo boūa carne & aqua padi uescerentur. In uarios lā
gores breui ceciderut. Quibus uexati cum freqntes eoreuz
morerētur statuerūt retro abire. ac p eadem uestigia qua
prius uenerāt i gallia ac transalpes redierunt. Trāsitus igitur
francox hic finis tunc fuit. Qui uō fesulis obsidebatur gothi
cum fame premerētur. ac sepius postulata auxilia nō uenirēt
tandem pactione vrbē Cipriano & fustino dedidē. Illi aut

Franci in
tro abie

A Cipriano
fesule re

[illegible] obsidebuntur latu
[illegible] & vrages ptia hor ipum pol
[illegible] Quare bellisarius quoq; eo copias undiq;
[illegible] ostes est ne longus obsediones labor m ſr
[illegible] Verū cū auxilia sepius promissa obsessis
[illegible] statuit bellisarius eos necessitate aliqua ad ded
[illegible] compellē cuius rei gratia hec machinatur fons r
[illegible] pennis aque extra moenia auximy ab ea pte op
[illegible] que ad Septentriones spectat ita propinquis moen
bus ut intra iactum lapidis fore eum fontem Bellisa
rius tollere constituit qm animaduerterat obsessos ex
eo tm modo fonte aquā here. Huius igitur rei conscien
de rauis sub pmam statim lucē armari exercitum ubi
atq; decomposito ad moenia uredē. Gothi uō ob oppu
gnationē oppidi parari existimantes p moenia opportu
nis locis constiterunt. Bellisarius quoq; uiros huius arti
fices graues cū dolabris et malleis ad hoc ipum paratis
multosq; clypeis protectos ad fontem effodiendum desti
nauitq; submisit. Qui postq; eo uentum e ferriuē a hos
desup contegebatur. subeuntes secu ram a telis, que de
moenib; mittebatur demoliri fontē coepiut. Atq; gothi
postq; intellexē omes conatu fieri ad fontē demoliendum
egressi oppido proelio acerrimo inierunt. Pugnabatur sub

[illegible] maemberg: loc difficili [illegible]
medū nonnullis locis bellisarius [illegible]
lentibus in hoc vnico multū valuerunt [illegible]
ex bellisarij militibus. Nam gothi de superiori loco
tes pfacile hostes infestabant. Sed aderat bellisarius
hortator: prisq; magna voce suos impellebat: nec pedem
fere patebatur. Integros in Santorū & radentū locū
continuo submittebat: Id certamen ad meridiem vsq; pro
ducunt cum fere ab ortu solis coeptum fuisset: tandem
maiore conatu simul milites gothos intra moenia rese
gere compulerunt: mox; retro abeuntes eos quos ad de
moliendum fontem miserat revocarunt: putantes opus
iam pdem ee pfectum. at illi vix quam aliquā recepti
culi ptem demoliti fuerant. Causa eō huius erat quod
antiquus tanta ex diligentia editus erat fons: vt
multò facilius de imo saxo q̄ de muro eius demeret
Cumq; igitur labore irrito susceptum id certamē appa
reret Bellisarius quod reliquum erat & sacro herbar
malignō & radicibus fumentor & lapide quē asue
pium norant infrictā eius fontis aquā curant. Quo ad
eum penitus mutilem reddidit: gothiq; iam penuria
aquae laborantes vix atq; anxie puteis quibusdam
exiguam corruptamq; prebentibus aquā sustentabātur
Postigit bellisarius nēq; proelio amplius lacessē obsessos
neq; molestias inferre villas cessant: Sz quiescēdo assidē
doq; finem expectabat. Orta demū mentio est deditionis

postulantibus [illegible] emolumentum et assortatione rex/ sun
[illegible] profecturis. Que audiens Belliſa
[illegible] &augeri hostium uires qui Rauenę con
[illegible] abutilitate publica existimabat, exſcendo
ad maximū tempus in longum tenere periculosum arbitrabā
tur presertim cum franci dicerentur in auxiliū gothor ee
centuri: maxime uō refragabātur milites qui & Longa
obſidionis cruna predam & oppido expectabant, nec ulla
pactione se illa puari patiebantur. Demū qm gothos pe
nuria ac defectus rerum Belliſarium aut importunitas
temporis urgeret composita res est magno Belliſarij labo
re ut dimidia rer ps militibus in preda daretur reliqua
goth retinerēt, vtq goth qui erant auxiny in exercitu
belliſarij remanerēt equo iure cum alijs militibus. Hūc
modum compositę res sunt, & oppidum pactione traditum.
Auximo recepto Belliſarius Aduersus vitigim & rauē
nam ducē exercitum constituit: contractis undiq copijs
ex profectus statim pmo aduentu, Maximū vnum ex
prefectis suis cum pte copiarū ad obſtruādas custodiendasq
padi ripas misit ne quid ex ſide rauenam importari ua
leret. Vnum enim eius fluminis os non pcul Rauēna
mare influit unde et fossa quada derivatus amnis Ra
uenā diuerbatur. Volens ni. an oma hanc opportunita
tē auferē Belliſarius Maximū cū pte copiarū superiori pa
te custodiende presente: Venit etiam & Dalmatia r

Vitalis cum alys copijs a Bellisario [illegible] flumy ripam obsedit Accidit uõ p id tempus [illegible] prius maudita nam cum magna naugrou[illegible] lia uenirẽt frumẽtum exterumq; cõmeatu ravennam feret flumen ipum usq; adeo decrevit ut pleraq; nauigia [illegible] erentur ex quo factum ẽ ut a militibus Bellisarijs omnia capentur nec multo post eas captas flumẽ in sua [illegible] nem redyt hoc fortune mditum pmum fuit coeptis Bellisarij fauentis non n. extabat memoria ullo unq; tempore [illegible] antea contigisse flumine igitur padi facultas importan ravennam p hunc modũ sublata est mari uõ importari nihil poterat cum et ubiq; gothor hostes mare possiderẽt a terra uõ Bellisarius cum exercitu urgebat nec importari quic patebatur Quum Ravena in hunc modum obsideretur francor legati ad vitigim venerunt offerentes francor[illegible] italiam transitum ac libationẽ obsidionis copiar q. Bellisarij certissima cladem si in societatem uiationis gothi ven pe francos malmt hec magna uerbor iactancia p legatos francor explicata mentes audientiu extulerat Quingenta n armator milia transitura in italiam pollicebantur que Bellisarius si sapiat nunq; sit expectaturus ut si expectaret scẽnibus francor ei omnibz suis confestim mutatum iri pro dicebant hec tam grandia ptim extollebat vitigi et gothos ptim deterebat Nam uenturos in italiam francos nec uerbo res fore non dubitabat Ex regni societate [illegible] modo credebat, sed non minus in pmia [illegible]

35

[illegible] q̄ in prefiens hostiu fuere
[illegible] & Belliſarius dux n frugax &
[illegible] aſtus, confeſtim ubi uenisse legatos fromo
[illegible] Suos et ipe legatos Rauēnam miſit, qui
[illegible] gothis cum impatore romano offerent, ac
[illegible] franor romemorado ab illor ſocietate de
[illegible] Gothi igitur & franor & Belliſarij hmcmde
[illegible] legatis, qd optimū for& conſultantes: Poſt longa
[illegible] eſtationē impatoris concordia ſtulerūt, p. hunc mo
[illegible] legati franor irita legatione dimiſſi ſunt. Et fre
quentes poſthac cum belliſario tractatus habiti, crebriq; t
hmcmde muntij oratoresq; romeabant. Demiq; tractatar
rerū hic exitus fuit, ut controuerſię omes ad arbitrium
impatoris Iuſtiniani delegarentur. Huiusq; rei gratia
oratores ad Iuſtinianū miſſi. & indutie quędam inter
obſeſſos et inter obſidentes acte. Interea hoc accidit, ut
orrea publica que erant rauēnę cum omni frumēto re
marentur. Que quidem res in maximas difficultates gothos
adduxit cū et frumēta incendio conſupta ęent. & Belliſarij
importari non ſmere illa ut aiebat rōne, quo magis ad
equas conditiones gothi deſcenderē. Suſpitionē uō non par
uam affērebat uitigis. Q unde prouenisse incendiū igno
rabatur. Aly fulmine icta conflagraſſe putabāt. aly de
induſtria incertū ignē a abuſdā malignis. Aly opa Belliſa
rij facta ſuſpicabātur. Regina q̄ in ſuſpitione hmoi incen
dij uertebat: qm fruita ac repugnās uolentis uxorys ab

vitigide fuerat in matrimonia [illegible]
erga unum ee futabatur [illegible]
virgin & gothos plurimu turbant, & [illegible]
addixit. Sue in fulmine prouenisse [illegible]
ac eos aduersari putabant: sue de industria [illegible]
quibus iam confiderent nesciebat defectus [illegible]
breuiter impendebat: nullaq; superat imperandi [illegible]
Bellisarius post remota orrea diligentius obseruari
quid importaretur p hoc tempus gothi qui alpes [illegible]
pleriq; Bellisario se dedere uelle significarunt. Sunt [illegible]
p alpes bluriena castella que a gothis antiquitus ibi vilosa
tis tenebatur. Alpes igitur italiam a gallia disterminat mi
rabili studiné insurgunt: difficillimosq; aditus habent
uallibz, interrerat eos aditus custodiri. Qua de raya Theodo
rus gothoru rex: & ualidam gothoz manu cum comitibz
& liberis p eos saltus collocaut castellaq; & arces illis attri
buit. Sisygis ergo unus ex gothorum proceribus qui in
alpibus castella quedam hebat principiumq; Bellisarij
milites ad ea loca missos sponte suscepit & alia castella i
idem facere suadebat. Erat p ulterius vragias in ci
teriori gallia exercitumq; parabat quo Rauenā profici
sceretur. Collegerat uo iam in exercitu ad quatuormilia
militum. horz magna ps alumi erant: qui postq; audie
rut Sisygim ad hostes defecisse. Castella uo & arces in
quibus ipi natos uxoresq; hebant tentari ante ora eo
ducere vragia compulerut: igitur cum omibus copijs

profectus Sisygam & milites
[illegible] rursus cum audisset Ioannes uitaliam
[illegible] castra tunc p galliam faciebant sine ulla
[illegible] alpes profecti castella quedam in ipo itinere
deprimunt quibus frequentes uxores & filij eorum apud cum
uragas militabant apti sunt. Que postq intellexerunt pentos
[illegible] eorumq propinqui deserto uragis castris ad hostes
confugerunt quo suos recuperarent p hunc modu uragias
[illegible] suis destitutus cum pauis in galliam reuersus
operandi amplius copias aut succurrendi obsessis cogitatoes
obcerit Ita uitigis et gothi qui rauenne erat deserti a suis
ac omni spe destituti obsidebantur maioresq continuo disti
cultates subibant cum hac esset conditio rer apud gothos
legati ab impatore uenerut Dominicus & Maximinus am
bo ex senatu ferebant uo iustiniani rnsum ad ea que vi
tigis et gothi de concordia postularunt. Suma decreti iusti
niani hec erat uitigis omnia transpadum loca detineat
citra padum uo omes dimittat. media uo peruma regia
lium ptem impator tradat reliqua ptem retineat. gothi uo
omnes qui citra padum uolunt subiecti romano impio sint
Locuti ergo prius cum Bellario legati deinde Rauennam
ingressi mandata exposuerunt. que letis ais ab vitigide re
gisq gothorum preceribus audita & comprobata sunt. r
Belliarius aut hec magno cum dolore audiebat. secum ipe
indignas ac grauiter ferens. Q nam plenam hec victoria
de gothis posset & sibi auferebatur. Itaq redeuntib paulopost

legatis ac subscriptione eius postulantibus sedem natur que
quidem res pmagnas apud gothos susbitabat pterea uerentes
ne dolosa pax simulatione derpinnitur palam bellum inuerecun
runt: se nisi consentiat Belisarius de pace ee facturos legum
cio ipi & qui ordines in exercitu ducebant Belisarij factum
unlde indignabatur: eumq; no parere iusthmani decretis inter
nefaria reponebant: Nataq; & his suspitio ee quasi Belisarius
ipe impium affectare& ac tota mente abalienatus a iusthniano
esset & hæc suspitio plurimu eo tempore morebut: qua opini
one mduti clam ad eum gothi miserut hortantes ut non alte
ri sed sibi ipi occidentale impium compara Gothos n si ad
faciat sponte ac uolumtarie paituros ee aiebant Regnumq;
italor simul atq; gothor cum indelebili potentia habiturum
Hec minabatur clam ai proceribus gothorum Sensit Vitigis
hæc oblata suosq; & ipe mittens nuntios ad hec ende Belisa
riu rohortatus est Belisarius aut ista considerans ac utilia
fore arbitratus si cum sapiena gubernetur Joanne Vitaliani
& bessam & Aratum magnos in exercitu hoies si nequaq
benmoles sibi diuersa in loca cum suis qq ropys ablegaut
simulata causa: quasi tante simul copie difficilius alerentur
alibi no pabuli & fomentus maior facultas esset futura: t
Hec fingebatur causa: ceteru illi ablegabatur ne pntes qq
turbarent ipe aut post hec omnibus qui ordine ducebat fru
ctu uocatis ri de gothor difficultatibus disseruisse& Quid
diceretis inquit Si non solum ea quibus impator noster con
tentus ee uidetur Si et multo maiora pro bello adipiscere-

Tunc [illegible] laudauit maiora fieri Si possime his
[illegible] quoda ē sua. Rauennam misso significauit
[illegible] ut hortatus est ad rem
[illegible] autem ut potē qui iam fame pre
[illegible] mura legatos cum auctoritate publica
Bellisarium miserūt. Hi cum in castra uenissent, nihil
[illegible] locuti sunt. Sed bellisarius secreto con
[illegible] se ea de causa uenisse dixerant ut fidem pro
missionesq; ac iusiurandum ab eo susciperent. Erant uō
promissionū ḡnā duo, unū de legitima gubernatione
institutisq; gothorum obseruandis ac nemini iniuriendo
prohis que superi tempore facta essent & alia huius
modi complura. Alterū ad ipe gothorū italieq; post her
rex erit. Ut si ille promittat & iurē sibi portas ape
riturōs ee gothos, eamq; cum toto exercitu in urbem Ra
uennam receptūros dixerunt. Bellisarius cetera iurauit
omnia quēadmodū legati postularūt. De regno aut
suscipiendo cum Rauenę forē coram uitige de ceteris q;
gothorum proceribus se prestaturū iusurandum dixit.
Legati uō nequaquā sustinentes quā rex ee uelit jus
iurādū in hac pte ab eo cape distulerūt, quasi mox Ra
uennam ingressus coram proceribus id forē prestaturus.
At bellisarius longe alia mente agitabat: sustinuit
n. dudū cum bellisariū bello gerendo prefecturē ma
gnis furametis eum obligauerat ne regnū ne ue impū

[illegible]
autē [illegible]
[illegible]
Tunc igitur hostia gestis [illegible]
in urbe Ravenna ornatus, ille aut ornato exercitu
parata qua comeatum omis gēs abunde de[illegible]
gothorum exercitus& letitia Ravenam ingredit[illegible]
uō ingentes gothoꝝ copiꝫ Ravenne ēnt volens [illegible]
rius eas copias minuē tanus post ingressum diebus [illegible]
tiam ombus qui extra pōtum moleret dedit donu rema
andi. Illi nō longa multa defessi libentissime ad sues
redierunt sta multitudine gothorum qua ravenne erat
attenuata bellisarii exercitus longe potentior ac plane
dominas intra Ravenne moenia remansit. Hys ita rem
festis gothorum proceres qui vbicunq; p italiam erant
uel ipi uenerunt ad bellisarium Ravenam ut vocato
res suos mouit. Sed cum susceptio regni bellisario di
sceretur ea& rei admiratione primo mox & sustinone
parata, auxit eam sustinone mox renouatio bellisarij
a justinano facta. Nam fama morebuerat et detulerat
quidam asserere italie regnū ac tam plane susceptisse.
Quo nuntio justinianus illum ad se confestim ex italia re
uocauit. goth autem hoc sentientes sibi ipis ab imitio ptm
dere nullo mō poterat illum ad impatorē justinianū re
redituru[illegible] nisi prius apparatus fieri uidera ac oia
dispositiones ad profectionem eius fieri oportebat deceptos

38

se se ne plane arripere & bellisario regnum cesserunt. Sed quid
agerent ille: n Romanorum & proceres n sere state sua ha-
bebat. ut neq; de quide libere forent. Ar n qui transpa-
dum erant gothi ubi hec senserunt papie comenietes. ac
multum inter se conquesti de comuni gentis calamitate. ac
de bellisary fraude. Tandem vrgia constituē sibi regem
voluerunt. Quod ille passus non e maxime illa se rone
& causis. Cum fratris filius vitigdis eet. neq; pia neq;
honesta fare uideretur. si illo uiuente ipe regnū assumeret.
& illa ratione probabili sane & honesta se excusans. auc-
tor fuit ut ildouādus rex constitueretur. vir magne in-
ter gothos auctoritatis magneq; potentie. & qui longo
tempore verone Dominatus esset. Is ergo tunc ex urbe
Verona papiam euocatus purpuraq; indutus rex gothor
appellatur. ac de salute gentis sue cogitare iubetur. Ildo
uandus ergo p hunc modum factus rex statim oratores
ad bellisarium rauenam misit. Cui memoratu illius pro
missione dudum facta de regno italie gothor. q; suspiciendo
defectum fidei palam arguerent. ac ea fraude deceptos
fuisse ab eo gothos quererentur. proinde si etiam tunc
adimplē promissa. ac rex fieri uellet. Idq; facto uideret
ildouādum offerre se Rauenam ee uicturu. ac purpure
ad pedes eius ee positur. Sin imperatoris seruus ee ma-
lit. q ipe imperare ne grauiter ferat. Si ildouādus &
gothi q relicqui sunt de roi gentis salute proinde nitant.
Hec suma oronis fuit. Bellisarius ad hec palam vndit

Se uiuente Iustiniano impatore nuncij regnum ee susceptu
cum hoc responso legati ad Hdouacrum patriam redierunt
Et Belisarius parata classe cum vitige et reteris gothor
proceribus cumq thesauris Bizantium naugant Eunte
anno postq bellu in italia gerere inoepat

CAL Bizantium puenissa Belisarius magna
letitia a Iustiniano susceptus plurimoq in honore
habitus: omne que de se prius habita fuerat: suspi
tionem delenit: Gothi etiam quos secum adduxerat humā
ne benigneq recepti & cum admiratione quada conspecti
ner id quidem immerito illis contingere uidebatur: Erat
n vitigis gothorum rex qui nuper urbem Roma tanta mul
titudine obsederat & Amalasuenta eius uxor quonda Tho
doric gothorum regis qui italiam possederat neptis: Pre
terea Hdouardi tunc regis filio duo quos Rauenne penes vi
tigim reptos non dimiserat Belisarius Sed una seu m
greria abduxerat/ erant & alij gothorū proceres quos intue
bantur omes: Belisariq uirtutem que tantas res confecisse &
admirabatur tollentes in celum laudibus. & nup afficam
nuc italia ad Iustiniani impium redegisse & Et in greria
quidem res huiusmodi erant In italia uo post Belisarij di
scessum apud Ioanne & Bessam & vitalem Iustiniano iube
te gubernato remansat Venerat n. Constantinus ex dal
matia qui et ipe uo gubernator additus e confestim q

[illegible] gubernatione [illegible] Belisarij inte-
[illegible] ut nonnisi rei militaris [illegible] omes etatis
[illegible] longe [illegible] superauit erat in ille humanitas suma:
[illegible] pauper esset ac opulento se se imprebatur Accessus
[illegible] eidem faciles ac liberi cuiq; generi hominum: preterea
liberalis admiranda: militibus qui equos aut arcus aut
armis non ignauiter amisissent continuo alia donabat. Ru-
[illegible] non tanta habebat cura: ut in ducendo exercitu nemi-
nem eius uiolari nemini damna inferre pateretur. He
poma quidem in arboribus pendentia milites sui attingere
audebant. Hac ille seueritate disipline consequebatur
ut rastra eius abundantiora essent q̃ ullum in urbe forum;
ita libera & secura erat rerum venalium importatio. Absti-
nentiam uo eius erga ciuitates [illegible] amicas nemo sa-
tis digne queat referre. Maxima illius beneficia in Ciui-
tates nullis unq̃ uexationes audiebatur. Qui uo in guber
natione successerunt neq; humanitate neq; uirtute neque
abstinentia pares fuere. Nam et ipi rapinas predasque
exercebatur: & milites in omem licentia prolabi permiserunt
Superbi quidem in Sotios in hostes uo non satis feroces
itaq; res breui tempore retrouerti & in ruina tendere
manifeste cepunt. ut demceps a nobis ostendetur. Ildo-
uandus gothorum rex ut supra diximus nouiter constitu-
tus post belisary discessu suma cum diligentia res exeq
batur. gothos. n. omes & italicos qui cum gothis sentiebat
arma capere & ad prescriptam diem papie occurrere iussit.

pius quidem ab initio exercitus fuit dedamnatum interfan
ac spem assumens in dyscolorem. Adeo declarans insp
diosiorem gothorum pris auaritia & tumia ad seruitutem
Exactores n pecuniar/ sisa nomine a fiscalibus quid
tam missi populos uexare mirabili acerbitate coegisse ad
ad mdebitaru pecuniar/ solutione compellē. Qui
quidem reposcentes omnium querunq/ Sub Theodorico
mo gothorum rege uel sub alio deinceps regni
administrassent/ & magistratuū quoscūq/ p ea tempora
quisquā italor/ gessisse. Ciuitates quoq/ promiscue
dudū gothis pecunias/ in disquisitione norantes eas
pecunias quasi fisco debitas reposcentes/ & singulis pri
tim hominibus/ & publice ciuitatibus tanta desperationem
attulerint ut gothos iterum fieri dnos rex/ optaret: nul
tiq/ uoluntary ad ildouādu proficisceretur/ eiusq/ exercitu
copiasq/ augere. Erat quoq/ non dispar querella in exer
citu imperatoris. Quam auaritia exigebatur pecunie in
debite ab italis: eadem auaritia militibus pecunie de
bite non soluebatur. Una dūtaxat cura erat ad explen
dā cupiditate iustiniani imperatoris pecunias regē nihil
ēcurare. Itaq/ multos inter atq/ itali tantis iniurijs cum
pulsi ruinā imperij affectabat his presens in dies. Ildouā
dus omes transpadū omesq/ venetar/ urbes in potestate
recepit. Et italor gothorūq/ multitudine exercitus eius
completus ē. Quocirca haudmulto post educe in acie ac
fortunā pugne tentare nō dubitauit. Proelio uō hoc

40

non procul Tarvisio ad Silesium [illegible] unus erat
ex Justiniani ducibus, cumque fide [illegible] tanta strage
vitalis exercitus caederet ut dux ipse cum paucis evaderet &
Reliqui omes ibi interfirerentur a gothis ut captum duxerentur:
Ea victoria & magna & clara mirabile quatum gothorum
animos accenderunt quatunq; tristes sut aduersatiox vires;
sit non solu transpadu p gallia & uenetias veru et citra
padu gothoru ptis confirmarentur: nomeq; ildouandi re-
bellis fis & apud Justiniam impatore aliasq; nationes;
Sed multo post vragia maximu inter gothos hoiem pserue-
tus e suspitione mierta quasi cum hostibus sentiret: her
n protexebatur causa: Ceteru ob ea rem scitatu aduersus
Vragia quda putant & contentiones queda inter vragi
vxore ac regna madisset Ego aut ildouadu magnu ac
sapietem uir non adeo leue existimo fusse ut contentionis
mulier pmotus eet ad vragia interficiendu Verum illa
fusse causam puto: & ildouando regi Suspecta erat vra
gie potentia. nam genus gothor valde suspitosum fusse re
stat & suos ergo reges non satis fidele Mortem vragie per
multi gothorum improbarunt palamq; detestati sunt qua
si rem scelerata et impiam: staq; & ipe ildouandus ab Nulla
vno ex custodibus sui corpis in comunio du prandere
occiditur. in eius locum Arcarius rex creatur qui ner ipe
diu regnauit Sz pp malā meptāq; gubnatione quinto post
electione mense a gothis occiditur. sic duobus regibus in
tra biennu interfectis ad totila magno gothor consensu

regnū defendit. Die autē exeunte facta est Tarusij dimicatio
que ē cruenta ceteris. Pater eius Ildouandus et frater
germanus fuerat huic interfecto Ildouando ut supradiximus
Totilas ipe formidans pp illius consanguinitatem clam Rauēnam misit & cum Iustiniani ducibus
pigit ad hostes transire cum ōmibus qubus preerat. Cum
Tarusio oppido Dicta ad rem conficiendā dies constitu
cum nūdum uenisset & gothi poenitentia ducti. & Ildouandi
morte letati fuissent qdq; Arariam regē creassent hanc
nequaq; tanti ut gothorū gentem defendē aduersus tantas
uires hostium ualerā ad totilā Ildouādi propīquū respicē
atq; regem optare illum ceperunt ac tandem Araxio de
medio sublato totilam regem ferē Iustinianus aūt cog
nitis his quę in Italia contigerāt: Ducum suor impietatem &
discordiam increpabat qd in tantis discordijs hostium tāmq;
reuolutionibus ipi opportunitatē rer agendar nichil
hil protinus effecissent qubus increpationibz pmoti duces
Rauēnę simul omes conuenerūt sbi cum de inferendo bel
lo consulerētur placuit ān oīa ad Romā urbe exercitu
duce. Cui nemq; urbis capiendę spes quęda illis secreto
asserebatur Erant nō hi duces uidelicet quor precipua ha
bebātur Constantianus & Alexander In Italia mitt a Iusti
niano missi ad pecunias colligendas Proferā igitur ni mon
tibus copijs ubi Veronę propinquarunt spem diu sibi prebita
expiri detrenuerūt Erat n Marcianis quida vir domi no
bilis Castellū hns non procul Verona ps qua ptes Imperiales

Vitiges

Constantianus
Alexander

[illegible] ad
[illegible] archane
[illegible] puenisse exercitus: prẽmittitur Ar
[illegible] armenius / cum manu delector militu: qui
portam nõ capiat ac cetez exercitũ prestoletur: Nichil
[illegible] in hoc loco deferit: Nam intempesta nocte cũ
portem uenissent milites: proditor apiens intra urbem
[illegible] recepit: Illi portam ingressi: moenibus & sup eã raptis
[illegible] signficarũt: Et gothi sentientes hostes ee in ur
[illegible] p diuersa portã aufugerũt: Dures nõ raptam a suis
portam audietes: iter statim ingressi sunt: Sed anq urbe
uenirẽ de preda inter se disceptates qnq milibus ab urbe
passibus constiterũt: Inter hec dies elluxit: Arx ẽ verone
urbi supeminẽs: ex qua intra urbẽ & extra loge prospect
est: gothi igitur qui in arcem refugerat cernẽtes pauos
intra urbẽ hostes: exercitũ nõ extra urbem existẽ: nedum
moenibus appropiquare: subito ex arce impetu facto urbe
puerũt: & portã quã tenebat abhosthbus recepũt: atq
clauserunt: milites nõ qui p nocte fuerat ingressi ptim
oppressi sunt: ptim ad moenia confugietes desup repu
gnabãt: Venẽtes nũt paulopost dures cum portã clausa
repissent q̃q mtus ẽent milites qui eos uocabãt ac ne
se desereret precabãtur: tamen é uestigio abierũt: Mi
litum nõ ps é muro se dmittens euasit: quor e nõ
fuit Artauasdes armenius eor pfectus: ceteri ut capti
uel interfecti sunt: p hunc modũ auaritia & praui tate

dum res ꝑpudenter agere subesse dubitant ꝑ dimicare
oportuit deꝑ ꝑdurandum fuerata mitigare ꝑpont abeunt
posthec Justiniani duces quoniã vere ꝑpetuã ꝓfligare
se turpiterq; cuaserũt discordes inter se & ꝑtim adeo ꝓ
sugrensentes ex his locis abierũt transmissoq; pado amne
placentiã profecti sunt. Totilas papiã p̃ ꝑ tendebat ꝑ
gebat. Cognitoq; hostium aduentu quasamq; ꝑ
pias prope contraxit. Duces inter her ultra placentie
greßi fetus ripã padi amnis. Castra faciebãt. To
autẽ q̃q; fore& admodũ impar tamen cum his quas hebat
copys obuiam illis exire ac fortunã pugnę experiri ꝓstitu
it cum iuxta in propinquo eent castra. ac pugnę decernẽ
utriq; placuiss& totilas p noctem ptem equitatus ꝑmisit.
Quos vigti ferẽ stadijs ultra hostium castra flumẽ trã
sire & cũ pugnam ceptũ eet: post terga hostũ cumq; maxi
mo ualerent tumultu adoriri mandauit. Ipe uõ cum
tempus fuit ad hostes. Idem fecerũt Justiniani duces
Erat aũ acie Totilę vir gothus nomine ualaris q eqto
insigni uestus ipe q̃ insignit armatus in singulare cer
tamẽ omes prouocabat. Aduersus hunc retris subsisten
tibus Artauades armenius cursu impetu ꝑone uehemẽ
ferimus prodijt. Spectantibusq; utrinq; aciebus concurre
rerũt infestis se se cuspidibus petentes. Artauades gothũ
dextro latere hasta transfixũ occidit. Ipe uõ in hastam
interfecti casu inhęretem solo viatq; impetu equi a
dactus cuspide transfigitur. ruptoq; foraĩ uulneratur

[illegible] Cum ferme[illegible] pugnaretur neutra ad[illegible] m pte victo
[illegible] equites totile trasmisso flumine terga [illegi]
[illegible] Tumultusq; maior inde exortus cu
[illegible] morus redderetur. exercitu iustiniani p̄mo turba
[illegible] in fugam uertit Solutis n ordinibus cum an retro
[illegible] hostes ato dissipatur multiq; a gothis psequentibus
[illegible] sunt multi etiā se se p deuia queq; properantes i
[illegible] captuor aut multitudo ingens fuit. & quod nunq;
an contigerat omnia militaria signa imperatoris exercitus
in eo proelio rapta sunt ab hostibus & ad totila delata
Insignore hac victoria totile sent. & ipe cum dimidia
fere pte minoribus copijs prens ac uolens contra maiores
copias proelii inuit: quodq; militari industria uictoria
nactus est. ipam q̄ victoria humanissime exercuit nemini
captuor molestus multis n gratuito dimissis quo q̄dem
humanitas fama eius plurimū adauxit. iustiniani duces
ex proelio fugientes placentia p̄mo inde in diuersa lora abi
erunt. & copijs quatum fieri potuit repandis intenderunt
non multo post hanc victoria totilas maiora iam in animo
contipiens exercitu in hetruria misit: p̄sent uo huic exercitui
tres gothor p̄stantissimos Veldam & Roderici & uliarij.
Erat in hetruria iustinus uius ex ducibus q proelio inter
fuerat. Postq; id temporis nunq; tessauerat copias reparare

oppidanorum animos, ne nimium exercitus tenue supiente animos
ab hostibus nostra florentie mœnia obsidebantur. Ferebat ne
fustinus rei frumentarie defectus nã importari ad obsessos
nihil poterat et minus quod erat frumentum breui defecturu
tpre uidebatur Rauenaz igitur ad reteros duces nostros
fustinus: quo in paulo res essent ostendut: Rogarunt ut sibi
opem ferent. Ob eum nutũ pmoti Dessas & Cipriamus &
Joanes vitaliani cum suis copijs in hetruria uenerut. qo
thi uõ postq intellexerut illos appropinquare solutis
obsidione retro mouerut castra: profectiq unus dieru
in loco qui mugnala dicitur cõstiterut. At postq exercitus
amicoz floretiam uenit: placuit ducibus ut pauos In p
presidio florẽtie relictis: ipi cum reliquis omnibus ad ho
stem contenderent In itinere uõ dum essent statuerut
ut ducũ ipoz unus celeriter anteder& ad uadedum des
nedũq hostes. alij uõ mature sequeretur. Sorte igitur du
ta Joanni contigit antecedendi munus. Ille profectus cũ suo
agmine ad hostes propauit. hostes uõ territi aduetu copia
rũ deserto loco in quo prius hebant castra in proximũ monte
arduũ qde ac difficilem trasierut. Neq ob id cũctatus Joan
nes ubi ad ea loca puenit aciem suoz aduersus montem
direxit ac magno animo sursum versus adnixus puin
cere conabatur. resistebatur fortissime ab hostibus ac de
superiori loco facillime repugnabat. Hic du annititur Joanes
& inter pmos pugnatores uersatur qda ex comitibz iuxta
latus eius pilo transfixus corruitur. falsiq statim ẽ inde

exercitu [illegible] exer-
[illegible] [illegible] [illegible] [

Cauum pres

Sed rex hyspanie [illegible] ner [illegible] libere in ventum pateret. Quod cum ni[illegible] sitis non longe castris urbē obsedit. non [illegible] Sed quietē agens mubabat. interim ño ptē [illegible] sa Cumas & alias quasdam urbes p̄ eā lora receptis [illegible] bus peruiaz magnā vim adeptus ē: Mulieres [illegible] ex nobilitate romana capi in his locis contigit quas [illegible] totillas cū suma benignitate consuatas liberas ēt [illegible] ac pentibus maritisq; cū honesto comitatu remisit. Cum [illegible] p̄ eas regiones neq; dux neq; exercitus erat q̄ conatibz totil repugnare& ptem suaz copiaz continue mittendo apuliā & lucaniā & calabriā cum vniuersis eaz oppidis in po testate redegit. Ex quo factum ē ut tustinianī ducibz mul tibzq; nulle amplius ex his locis peruiq; soluerētur. q̄ qđē res magna hostibus cōmoditatē attulit. & q̄ cuncta euer tit. Milites n. cū peruie deessent ner stipendia eis solue retur. neq; parere ducibus neq; in expeditiones ire uolebat Sz p oppida mclusi rez amicoz predabatur. rapinis & male ficijs omia foedabat. duces q; ob eas difficultates. intra moe nia cōsistentes oppida tantūmodo ab hostibus tutabātur. par timq; inter se urbes ioānes roma. Cessas Spoletū. Cypria nus pusiam. iustinus florentiā. Constantianus Rauēnam. gubernabat. inter hec neapolis durius obsideri coepit. totilas n. parata classe. neq; mari neq; terra importari quicq; patie batur. ex quo palaz erat nisi quis ope ferret. eā demū urbe

in manus hostium [illegible] pretorio [illegible] endolens
Maximinus [illegible] pretorio [illegible] repandasq; res
[illegible] Dedit aut sibi classem & exercitum & thra
cibus [illegible]memys. preerat aut thracibus qda Herodian⁹
[illegible] Phasas. Hunni preterea no pauci ea classe
[illegible]. Maximinus bizantio profectus in epyr uent
[illegible] resciscit ex propinquo rogitat & inter spem ac me
[illegible] dubius tarditate ac desidia tepus amisit. Erat enim
Maximinus vir bonus et ad paris negotia non [illegible] nutrhis
belli no impitus omo. & ob hoc timidus & cunctator omz
in singulis ac pluriminū ambiges. Res no tur & consulta
di & agendi celeritate flagitabat. Maximino igitur par
ua de sessem afferente. Justinianus Demetriū quendam
qui sub belisario dudū in italia militauerat cum alia
classe in Sicilia misit. ubens ut si opus foret & in italia q̄
res adiuuare. Is cum in Sicilia nauigasset & audita neapolis
obsidione. ac eoz qui obsidebantur difficultatibus statuit no
festim auxiliū ferē. Cum nō apta uia id effici posse despa
ret qm neq; classis neq; exercitus eius ad tanta re sufficie
ret her excogitauit. Naues complurimas & vniuersa Sici
lia contraxit: fertaq; his classem ad aspectum pmagna impo
sitoq; neapolim frumeto petē contendit. Ea res & spem ma
gna obsessis & formidine non pua gothis prebuit. Audi
erant n multitudine nauiū ac magni in eis exercitus ue
nire opinabatur. Qui si pmo statim cursu neapolim petissēt.

[illegible] hostes n [illegible] classis nr reuisse quide tn
tamissent Sz ipe deinceps imperillitans sue neapolitane
non ausus Romam petijt quo militibus inde assuptis nauel
implere atq ita neapolim magis robustus nauigare Sqm
lites qui rome erant classem ascendē noluerunt Virtutemde
duplici proelio a gothis eos immodice formidabāt: Stataq hac
deficiente spe cum his dūtaxat nauibus quas bizantie duxe
rat aduersus hostes profiscī demetrius compellitur. Tabu
naues egregie uelorēs in portu ipo neapolis assidue structas
paratasq tenebat curaq suscepta diligentē de Demetrij
classe Cum igitur ex urbe roma neapolim nauigare De
metriū cognouissēt & appliuisse iam propinquo littori pro
fectus repente totilas cum uelocibus nauibus ex improuiso
demetry classe inuasit adeoq Subitus et inopinatus fuit im
petus ut conterrit nautasq atq milites in fugā conuerteret:
quos gothi uelocib; miserūt nauibus post magnā cedē omnes
demetrij naues cum ipis oneribus ipsoq uiris plenas coepe
runt Nulli n euaserūt ex ea classe nisi qui in lembos statim
ab initio prosilientes latuerūt. Inter quos demetrius ipe dux
classis fuit Posther maximinus cū maiori classe maioriq
exercitu ex epyro in Sicyliam nauigauit: Cumq applicuisset
Siracusis eademq ignauia qua prius cuncta ad differē
do tempus amisit neq difficultatibus obsessor neq pri
uatim mouebatur. Tandē uō ubi preceptā exitiū iusti
niani supuenē. ner ob eas quidem nauigare aduersum

5 [illegible] 45

[illegible] dum[illegible] [illegible] et phasse
[illegible] [illegible] [illegible] iam pla
[illegible] [illegible] [illegible] prope neapoli
amisset orta subito tempestas classem arripuit neq; remis
neq; arte nulla resisti potuit qn ad ipsum littus ubi rastra
hostium adigeretur gothi nõ usta cornetes nouarsu
[illegible] facto nulla difficultate naues ceput: et siqui re
pugnabant interfecerut reliquos nõ captuos duxerut. In
quor nũo Demetrius fuit. Herodianus aut & phassas cũ
et ipi capti iam eent casu quoda postea seruati sunt. Hinc
fmẽ hñerunt eo anno Justiniani classes in italiam misse.
Totilas Demetriũ in vinculis ad moenia neapolitanę ur
bis adduxi ussit. ibi uocato Cotone p̃fecto militibusq;
& neapolitanis ciuibus totila uolente Demetrius uerba fe
cit: suasitq; ne amplius auxilia expectarẽ & ulla: binam
classem cum ipis pugnatoribus ẽe amissam: nullaq; sup
esse spem qua confidẽ debeant. obsessi nõ iam pridem
fame macerati: cum Demetriũ captum & omem spem
sublatã uiderẽt in fletum ac lamẽtatiõe conuersi: qd
agerẽt aut quo se uerterẽt nesciebant: eratq; ciuitas
tota mirabili tumultu & trepidatione plena: Totilas
aut cum hoc sensisset ad colloquiũ eos euocatos: in ipis
moenibus stãtes sic alloc[illegible] ẽ: Nullam contra vos
neapolitani ũl iram nel indignatiõe hñtes obsidere
urbẽ uram p̃eximus: Sed ut uobis immuo suitutis nu
go liberatis referẽ gras uideremus, eox que hoc ipso

bello pro[pe] [illegible] [illegible]bellabiles [illegible]. Solim:
ttalicos [illegible] repugnates in p[ro]sentia[rum] hostium
ruor. cu ultima pene ruinatus ire clade [illegible]ebus &
ruore compulsi deuenistis. Itaq; qd nr[u]m fuit ciuibus
bus obsidione nos fatigari a nobis necessitas fuit exhib
emus Quaobre bnficia potius a nobis q ultione dea
politam experiemini hostibus et qui nobiscu in urbe fame
no acerbi ee uolumus Dedentibus n. urbe ut militem
di nobiscum equo iure cum alijs militibus uel abeundi
cu ombz rebus suis quecuq; uolet facultate dabimus
her & iureiurado sanire parati sumus. Laudauerut
& neapolitani & milites totile smone: Quo tu honest
or deditio foret & triginta dies indutias postularut: i
quibz uideretur an quis auxilia supuenerent. Ad hor
Totilas no triginta dies mo sed ter triginta dies spatu
se dare respondit. Qua liberalitate admirati obsessi cla
resq; depndentes nulla ee auxilij spem intra pauos dies
aptis portis totila & exercitu intra moenia recepunt:
Totilas igitur neapoli ingressus nemine malo affecit. &
nulli molestus fuit Quinimmo tanta humanitate usus
e ut nequaq; conuenire barbaro homini uideretur: Cu
n multi pp inedia defitentibus uiribus egrotaret: ne su
bita affluentia cibi imodice sumpti periculu illis afferet
suma cura diligentiaq; prouidit: ut no solu neapolitanis
ciuibus uerum etia militibus ribaria bis in die ad certu
pondus tradaretur: diligentissime obsuato / ner inde plus

Totilas ne[apoli] ingr[essus]
recepit

46

plus sapere & iuste de tribus diuitijs sapere. Sicut
autem & multos abire uolentes munera prebuit ne
illi uacuis diuitijs recenti naufragio amissis egerent
penuissent. Ita nihilominus potestate illis fugiut: Cum
fugientes: darau & uentus: & illi pedestri itinē abire stati
uerunt. Equos tumeta ep eis tribuit & uiatcū nisup larg
tione. Gothosep cum his misit qui tuto deduceret. Hac ig
tur uir huiusmodi humanitate in alienos totlas utebat.
In suos nō tantam disciplinę seueritate seruabat. ut nullū
malefactū impunitū ee pateretur. raptori ac uiolatori
pena mors erat & publicatio bonorū. que quide bona uo
lentia passo tradebatur. Itaep & castra & ingressus go
thorū pannias ciuitates & gentes omnes sceleē carebat.
Duabus aut iustiniani p hoc ipsum tempus diuersa pe
nitus erat conductio: nam nec duces ipi abstinetes erat
et militesm omem licetia traducti a nullo malefico tem
pabat: nec quicq missius erat p ea tempora q. italię ppli
qui imperatori pebant: Cum extra moenia quidem ab hostib
intra moenia uō a militibus diripentur. Duces in nullis
tas teneteſ arces: nihil de subiectoꝝ muris curabant
ob hec flagitia cum in dies magis ac magis desperatio seque
retur coactus e iustinianus iterato in bellisarū mentem
animoq conuerte: Nam ceteri quide duces ne diu pdita
recuparet: sed ne illa ipa que tenebat dominus suos posse ui
debatur. His igitur de causis bellisarius ad ira italiā bel
li rursus electus. e in medio triumpare aduersus Medos

bellum gessisse. Verdumq̃ me fuisse. Sed bellu: Cum ergo r
multos mouere. Iorbere cepisset. Nam uetere exercitum
arcta eufratē relinqueret. Tarasiū ciuis rursus bellisa
rius petimas q̃ abunde largitus uolutarios ad quatuor
milia coegit: quibus classe impositis, una cum vitali pre
fecto illyrici q̃ mup ex italia uenerat nauigauit. traiecto
q̃ demū tomo maxi Salonis applicuit: In hor ipo ruricē
hydruntum calabrie oppidū liberauit obsidione: qua ui-
m eo obsidebatur a gothis defessu verū nerua q̃ compul
si ad certam die pacti fuerat oppidū dedere: nisi prius ea
xilium ferretur. Quod intelligens Bellisarius, Valentinum
eo naugare iussit ac frumētum reteraq̃ nerua inferre.
Suscepitisq̃ militibus qui diutius obsessi fuerat nouos impone
Her omnia facto facliora fuerit. Nam gothi post mdutias
negligetius custodiebat. nec ventur ee quēq̃ suspicabantur
staq̃ repente ac mopinato supueniēte classe trepidare ac
obsidione solue longusq̃ abire coacti sunt. Valentinus
oppidū ingressus priores milites ex arce abduxit nouosq̃
imposuit integriq̃ anni frumētum illis reliquit. ipe cum
his quas abduxerat Salonas ad retectam classem redyt
Post her Bellisarius polam naugauit. ibi exercendis trire
bus quos in traua scripserat, aliquato comoratus tande
cū tota classe Rauēnam puenit. In eius aduentu deteri
ora omia opm ee sua p̃taliam reppit. Hostes n. ubiq̃
preuale ac optima spe ee videbatur. animo no ubiq̃ p̃ta
liam fracti ac in desperatione adducti. Ciuitates quidem

Pola

[illegible] expedito
[illegible]ntq; ad exigu nim redacti: aduen
[illegible] bellisarij dessatione auxit. licet n optimus
[illegible] controuersia preripuis haberetur tamen con-
[illegible]admodum copias adduxerat Tirone quatuormi
[illegible] peonias nonullas que militibus daretur: ftaq; com
[illegible]atem Rauenę ranasq; aduetus su doretem cohorctan
[illegible] demq; ad capestredum bellum: ner oppidani neq; mil
tes leto ano auduerut: nrq; letrę aut spei bonę signifi
catone reddiderut. Denq; bellisariu ipum & mita
lia uemsset confestim pomite coepit: fnter her Totilas
thybur fmuasit & discordijs oppidanor & multu se
ditione cohorta p quą uiatus ubalterutra pte urbe
susrepit. Imminet aut Tybur urbi rome: ner plus ab
ea distat q sexdecim miibus passuu: ea res magnas
romanis difficultates coepit affere: ac p latum cuncta
impedire. posther Totilas cognito bellisarij aduentu in
proentes cum exercitu transit: & circha urbe Auximu
um consedit. Bellisarius uo p hoc ipum tempus in bo
nonienses miserat vitalem cu satis magna manu illy
ricor: ts cum oppidu quoddu p ea loca cepisset &
bonoma in urbe fuss& receptus illy[illegible] nulla prius
fnimria susrepta vitale deseruerit [illegible] agmine
domu abierunt. [illegible] apud fustum

[illegible] militare
exactos [illegible] sua [illegible] ire
& liberos eorum [illegible] [illegible] sint ad
suos defendendos domum redire Hac fugientibus
totis nunciata: cohortim misse sunt ab eo quibus
quas vitalem ac reteros oppremere posse sperant Sed
preuenetos Rauennam se recepit: Cum no[illegible]
erant obsidione premeretur Bellisarius subsidiu ad
illos misit equitum mille: prefecit aut his reptis equitib
tres ductores Terametem Rizila & Sauinianu qui
clam nocte auximu ingressi cum postridie ad pugna
eximissent ex pfectis vnus Rizilas a gothis interfit
Ceteri aut post pauros dies abire statuerut Hosthz n
illic stantes non norere poterat & armis neressaria
minuebat: Nocte igitur egressi oppido cum iam mer
ter mlia passuu tria profecti erent in insidias hosth
um inciderunt a quibus circuuenti & in fugam ver
si ducentos ex suis amiserut: uestesq; & arma & im
pedimeta omia cum fumentis que illa ferebat: reliqui
fugentes post longam viam se Arimini receperut. Fa
nu & Pisaurz sunt urbes inxta littus adriatici maris
inter Auximu & Arimini sitz: eas urbes vitiges
ab initio huius belli incenderat: ac moenia usq; ad
dimidiu altitudinis deiecerat: ex his Bellisarius
Pisaurz reficere cogitauit: ac equitatum in ea collora
re: missis igitur [illegible] mensuras portar[illegible]

Arim
fanum
pisaur
Auxim

rectissime repent. Ratione habeunci portas fecit ac feras qui
bus opus erat suis ipse manibus ipositas. Pfidiem
defensi sent. pcessitq; & equitibz [illegible] ac
sensit. ac repente corrupto oppido portas imponere: ac moe
nia tumultuario ope reficere & fossas purgare et undiq; com
munire. Comeatus aut omnis gnis ut mari ad eos defere
retur prouidit. Equites igitur Arimino profecti: cu Pisau
rum pas & oma secundu Bellisary mdata fecerut: Sensit
hec Totilas & cu magno copijs ad ea prohibeda profectus est.
Sed tata fuit militu diligetia in purgandis fossis vallop & ag
gere & munendo oppido moenibz & propugnaculis resarci
endis: ut admiraretur rex tantas res tam ingeniose tam paucis
diebus fieri potuisse: Quare aligto retro ea loca moratus: qm
uidebat proficere nihil posse in castra ad Auximu irrito conatu
reuersus e: Animaduertes nro Totilas & gothi Bellisariu &
imperatoris copias nequaq; pualia in certamen prodire: Sed op
pidis inclusos moenibus & immodo tueri: statuerut non assi
de solumo ad Auximu. Sed alys ex Ciuitatibus belli inferre
statq; profectus Totilas cum exercitu. Asculu & firmu in pi
centibz circuiedit. Bellisarius nro cum obsessis ope implora
tibus fere non posset: Nec n tantas hebat copias: ut exire ad
uersus gothos ualeret: in moerore maxime uersabat: & hac
ignominia sui nois pmoleste ferebat. Tandem nro Ioane vitali
ano ad Justinianu misso: conductione utilitatis eius demostrauit
& simul lras scripsit huiusmodi effectu cotinetes. Misisti me
in Italia optime imperator viros [illegible] equos et pecuniam: mope

Bellisary

mum

quid et militare te deplorare sepius audiui et obtestatus sum: Sed
ut sum non parcere mihi meos labores: et illorum
milites ppauperari et eos ipos. Itaque bellum nisi pfecto nemo
quide teneri facimus: durare quam sumus. Veteranum aut
quos pitalia reppimus: uel iam ante quibusdam proeliis ge
thos uictores ita formidabant: ut nix aspectum eorum ferre
possint: Stipendijs ap diu fraudati: nec equos nec arma nec
amissa reparare potuerunt: nec in expeditione sine hiberni
re sentiunt: nec aliqn tante sunt copie: ut cu hostiu copijs
congredi sine manifesta pditie ualeant: nam maxima tu co
ps qui in Italia tuo nomine militabat ob ea que memoraumus
nr̃o moda sponte sua ad hostes transierunt: peximaq; aute
redditus millos ab Italia spes nobis prouenturos ee: cum
sit uter ab hostibus ex pte magna occupata: et ea q restat
ps adeo attenuata bello atq; afflicta ut tributa psolue
nullo mo queat Si igitur satis fuit bellisarii in Italia
a misisse optime a te prouisu est: sum n in Italia &
si hostes superare uis alia sunt a te prouidenda: Nã dux
belli absq; his que opportuna sunt profecte nil ualet: copias
igitur potissimu mercenarias militum huc mittas oportet & de
huncq; ac ceteroq; barbaroq; multitudine mgete illi
nisi q a te necessario proudedu est ut petume ad
sine his in bello nihil opportune fieri pot. Hactenus a Bel
lisario scripta sunt. Ioannes igitur cum his
Iustiniani profectus & quoda tpre comitatus: nihil nisi
tarde atq; anxie profecerat: Inter hec Totilas frenum &

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

gnes gnm [illegible] Grebalone [illegible] non totmne
da multis [illegible] rustredus emis vnà cum ceteris intre-
derent: cum ig[illegible] turbe comu rostri [illegible] gotin
egressi cu multtibus arttsica & barbatio ptium fniecerut:
Ac ptmo qde gothos in fugam uerterut: Sed ipi longius in
secuti irruuenimtur a gothis: maioriqz pte militu ama-
sa uix atqz anxie in urbe refugerunt: atqz ex illo tp
deficiente spe: caritas annone prius: mox etia fames
cuta e: neqz. n. tera importari dca poterat assidentibz go
neqz mari: qm classis dudu a Totila in obsidione neapolis
rompata: tunc cursus structa onerarias naugare prohbe
bat: & intra urbe Roma p hoc ipum tempus suspitio pro
ditionis ingens uersabatur: ob qua Cetegus pncps Sena
tus Roma pulsus Centurellas aufugit Du her rome gere
batur: alius gothor exercitus Totila ubete placetia obsedit
ca est urbs magna inxta padu iuxta: solaqz ex omibz illus
regionis ciuitatibz tustinam pmanebat in ptibus Belliza
rius aut cum her intueretur: ac de periculo urbis rome plu
rimu Solicitus eet: ac ex urbe Rauena opem ferre non
ualer&: ob lora interiacetia ab hostibz possessa, & pauce
tate copiaz suaz abire illinc & alia una auxiliu her
re costituit: itaqz fustino cu manu militu rauenq relicto
ipe p Dalmatia Duracbiu profectus: ibi uenturas ab im
patore copias expectabat: Roma inter her durissima ob
sidebatur: & cum fere in deterius prolabi & ad extrema fede
uidebatur: Valerianus nepos Vitalis pmissi a Belliserio

portuiſſem urbē tenebāt. [illegible] & [illegible] preſtq̃ quo
ſtudiosis uiuersis ibi grassebātur [illegible] trebuſſent
poſſe resistere. [illegible] ſuſpectis in ſuſidijs & ab hostibꝫ circuuenti mitti
tuntur: quoꝝ ex eoꝝ militibus nix & auriē in portum re-
fugientes remeant: Traxit uō hoc pfectoꝝ & militum ꝛedes
ſtimq̃ poſt ſe imōmodū maius pp frumēti amiſſionē: vigi-
lius pontifex Romanus tūc in Sicilia degēs: cum fame p-
Romanū pplum cognouiſſet: magnā vim frumti nauibꝫ
impoſitā Romā mittebat. Gothi aūt id ſententes cum iam
apropinquare & naues in portum puenīt: & poſt tūres ędifi-
catq̃ latentes inſidias ſtruūt militeſ q erant in oppido haud
multo plus amiſſis pfectis reſisq̃ maxima ex pte Sorys pau
aſpi reliēti aduersus hoſtes exire non ausi de moenibus ac
propugnaculis quaſſatione uestiū & manibus & clamore i
nautis ſignificabant inſidias ee in portu proinde caueret: ne
illuc accederent. Haute uō ut poterāt qui neq̃ de aduſa pu
gna neq̃ de ꝛede prefectoꝝ quicq̃ audierāt: illa q fie-
bant ſigna pinde accipiebāt: quaſi letitię adhortatur eſq̃
ſigna forent: ſtatq̃ ob hoc ipum magis ppantes ſeruile
portū ingreſſi a gothis inſidentibꝫ capiūtur omes in
deſperatione ppli romani q ab expectatione eius ſu-
tus pendebāt: & fames qdem nō iam attolerabilis
premebat. Gothi aūt ob hoc ipum audaces iſtebāt
pid tempus Rome Pelagius qdam Diaconus in hac
difficultate & fame [illegible] ſuſtentans opa [illegible]

Romana ediderat: perimus nisi auxilium subueniat deditione urbis Totile promittat. Pelagius aut quado ita necesse erat populo parca in nostra ad- Totilam cu his mandatis accedit: Totilas uo hoc ipsum fore re- certura sustinatus & transfugis n difficultate obsessor ex tremam cognorat: venientem ad se Pelagiu honorifice suscepit Sed ang Pellagius mandata exponere ipe preuenies longiu & acerba oratione contra Romanos inuectus e Beneficia The odorici gthor ap in Romanos exprobas ac pfidiam romanor in gothos redarguens Ad extremu conclusit nulla ee rollo quu uel partionis viam nisi euersis moenibus se se ac sua in arbitriu potestatem gthor romani pmittat eas passu ri leges quas sibi uictor tradidisset: hanc acerbitate contu meliaq; oronis Pellagius audiens non ultra cum eo insistendum ratus. Quadocqde mgt tu Totilas uoce legati audire no sustinuisti Sed antequams pridisti omem colloquiu viam ad deum confugiemus qui solet superbas ac supra modum elatas hoium mentes suo iuditio depmere. Iter factus e uestigio in urbe reuersus e Romam aut Pellagiu re infecta rediisse cernetes qd ageret aut quo se uerterent nescebat: hinc n. fames intollerabilis eos premebat. Illinc uo Totile gthor ap crudelitas an oculos uersabatur, quibus [illegible] predia mori: q ne

russmas gothor[illegible]
ra ꝓpessus ē ꝑplus Roma[illegible]
sut: Inter hꝫ Iustinianꝰ [illegible] Belisariū
remisit: prebuit uō [illegible] ropias: Sed maiores pa-
rabat uere proximo transmittere: Cuius rei gra Harsetem
cibiualcū ad erulos miserat: & ad ceteras nationes barba-
ras circa Istrum incolentes: & iā in thraciā eoꝝ qdam trans-
gerat: Sꝫ cū durachiū puenissent ropię: ac de gerendo bello
cōsultaretur: omes uno ore fere[illegible] opē romanis censebant:
Quomō aūt id fieri deber & uarię fuerūt Sntię: Ioannes
aūt suadebat cū ōmbꝫ ropys ꝑ calabriā & apuliā profi-
scēdum ēe: atq; ita romā petendū: Simul n eūtes ꝑfacile
uictores ēe posse: & si dimidiatur copię: & aly tēra, & aly
mari profiscātur nullā ptē hostibus parē futurā. Belisa-
riū hanc ipam Sntiam laudatur se dicebat si ꝑplus Ro-
manus in tanta extremitate cōstitutus nō fore. Hunc
aūt maxime festinato opus ēe. hēre uō ꝑ Calabriā &
apuliam iter ꝑ se ipum longitudinē magnā: & ab hostibꝫ
ocurrentibus moras inferri posse: Mari uō si uetus assit
gnta die m portū Romanū classem puecturā: ac ex propin
quo certā spem Romano ꝑplo allaturā. Audierat enim
prefectoꝝ suoꝝ aduersam pugnā: ac frumēti Sicili amissio
nem cognouerat ex hoc despatione ac difficultate Romani
ꝑpli animo dependebat. Hac igitur Sntia in Consilio ap
probata. Belisarius cū classe dirachio profectus hidrun
tū puenit. Gothi aūt [illegible] sidebāt pntia Belisarij

ru aduẽtum credidisset Totilas statim se compauit cũ exercitu suo ꝓ-
disset Totilas statim se compauit cũ exercitu suo ꝓ-
2 Sed cũ Bellisarius postea mari deferret Rex Totilas
gnouisset ad resistẽdũ ora urbẽ romã totus mutuit
maxime ideo Solicitus ne thyberi ad obsessos impetum
q̃ posset cuius rei gra hẽc prouidit locũ eligẽs procul ab
be roma undeni milibus passuũ vbi fluiẽ thyberis maxi-
m artum cogitur: Trabes longas ab una ripa ad altera
in modũ pons cõstituit: m utraq; deinde ripa turrẽ ligneã
efferit: cathenã insup ferreã an ipum ponte collocauit
presidiaq; duo ab utraq; ripa ad cathene capita excudifici-
ut Turres aũt ac presidia militib; compleuit q̃ pontẽ cu-
stodiret Bellisarius inter hẽc ad portum romanũ puenerat
ibiq; expositis copijs fortiter & acerrime q̃ cũ eo erat exper-
tabat Romani uõ Bellisary cognito aduentu meliori spe
difficultates omes tolerabãt: Ioanes trauerso freto gothol
nil tale suspicates inuasit: multaq; rede in fugam uersos
pserutus ẽ: ac pmo impetu Brũdusiũ cepit: conatibus de- Brũdu
inde sibi Calabriq; pptis & ad bnuolentiã fustinam tra
ductis multaq; illis pollicitus Brundusio abijt: gntisq; p
subinde castris ad urbẽ Canusiũ puenit: id q̃ oppidũ m po Canusi
testate redegit: nã longe a canusio vicus ẽ Cane: m quo Canne
memorabile illud prelium inter Hannibale & Romanos p

[illegible] phibetur dñs hor loro [illegible]
magni nomis magnes [illegible]
dioretas Lucanos & bruttios [illegible]
coactos hostibus adesse. Si bruttios contra se summittere seruare
erga illos impetrauerit Sponte sua populos ei tradituros: hunc
homini comendato amplissime Ioannes omnia pollicetur eiusq opa
vtilissima vsus e Totilas uo cum appropinquare Ioannes de
lectu suoz equitatuu rapua misit iubens ut intra moenia con
sistant demostrationesq sui q minima faciat Sed cum preteri
isset exercitus hostiu tunc a tergo ipi Subsequatur retrora uero
sibi cure fore mgt Her res adeo contemnit Ioannes uentu ne
ab hostibus circumueniatur ut omissa ad Belisarium profectione
in bruttos & lucanos iter conuerterit Erat in breuisq Richimu
dus quidam gothus a Totila cu exercitu missus quo ea proui
cia in fidem cogeret ac arcta Scylla & carybdim aditu cu
stodiret huic improuiso agressus Ioannes primo impetu profligauit
cesaq magna pte copiaz reliquos una cu duce in deditione ac
cepit Ex hoc iam luciam & bruttij omes a gothis defecere impa
toriasq sentis sunt ptes Et Ioannes quidem in his erat Belisarius
aut assidue expectans miredibili dolore consumebatur: Dam
nabat q Ioannis ignauia qi no aduersus equitatu q rapue fue
rat cosluisset presertim cum ipe uel optimu humor equitatum
haberet qui facile punire potuerat & profligatis hostibus iter
suum continuare neq quod turpissimu fuit mehi conuerte
her & huiusmoi Belisarius ruebat Cete querele manes
cant Ioannes n[illegible]

[illegible] Belisarius ut classe deducta ad ostia tiberina [illegible]
simul cum [illegible] thuscum [illegible]
na p terra quemadmodum statuebat ipse ut [illegible]
hostes valeret flumen & ingenu sibi spem afferebat [illegible]
ad urbem muandi hac igitur cogitatione insurgit [illegible]
cetas paulo & eo gnie nauigior que dromadas [illegible]
lant hę sunt naues moenia undequaq; lignea hinc [illegible]
nis loris pforata ad sagittas ac cetera tela in hostes emit
tenda. Aduersus aut pontē ac cetera impedimēta in flumi
ne posita hęc excogitant. Rates duas ferreis repagulis ac
tignis inter se affirmissime colligatas in flumine constituit
supq; his turrim lignea ędificari fecit maioris altitudinis q
essent hostium turres ad tutelam pontis constructe. his ita
paratis frumentum & alia necessaria ad victu que rome defere
rebantur dromadibus imposuit ac fortissimos pugnatissimos
q; milites conscendē in eas iussit. Ceteram uo multitudinem
iuxta ripam thyberis inedē ac trahē rates cum turri mōda
uit: p hunc modū structa parataq; classe ad hostes contēdit
ipe idem vnā dromadū ingressus princeps ducebat: cetere
seq̄bantur. Ibat una & pedestris exercitus iuxta ripā illam
qua portus ē: miserat q; Roma Belisarius ad Bessaz ut er
ruptione p id tempus facta hostes q maxime destineret: Sed
Bessas neq; hoc neq; aliud q̄q̄ opportunū tota illa obsidione
fecit: Classis igitur a Belisario p eum modū structa cōtra cur
su fluminis. ostendebat gestu tū multa in loco obuia egressi sūt

53

[illegible] ad caput
[illegible] minutos pmo
[illegible] Sublatisq; cathenis ad pontē fuerunt
[illegible] ptinissima exta e conatibus gothis pontē defende
[illegible] ro militibus pontem pugnē gothi n ex castellis
[illegible] ad capita pontis p pontē ipum discurrentes for
tissime dimicabāt. Milites aūt naubus ad pontem ipum
[illegible] gothos feriebāt. ner in ponte consistē patiebāt.
[illegible] Bellisarius rates in quibus turis trat q proxi
me ad turim hostiū admoueri fussit. Cumq; adhesiss&
nasa sulfure ac pice plena, que ad hoc ipum in suma
turis parte suspensa ferebatur incendi, & in hostium tur
rim de supioci loco dimitti precepit. Id cum factum esset
incidens in turim hostiū ignis confestim illā cū omnib
this qui in ipa erant cremauit. Fuerūt aūt nō pauciores
ducentis q in eo incēdio pierūt. & cū his pfectus eius pre
sidij omniq gothor pugnatissimus. Inde iam maiori ala
critate milites in cetor gothor ruētes terga dare cos cōpu
lerūt, pontēq; coepunt que confestim mansuri erāt, & cū
tota classe romam profecturi. neq; in impedimeta sup
erāt ulla quominus puenire ad urbē, & frumētū cete
raq; necessaria inferē possent cū suma Bellisarij gloria qui
classe illusmodi excogitarat. Sed fortuna ut uidet aliud
costituerat. Impedimētū n nō ab hostib; sed a suis exortū
mirabili casu cuncta [illegible] urbē tenebāt gothi

[illegible] Portus autē
in dextrorsum [illegible] recessisse profiscitur
uxorem, & res suas in potentiss. urbe reliquit. presentiq
oppido Isaacem virū strenuū & fidelem cū satis gradi mi
litum presidio iubens & obtestans ne quoquo pacto ex
oppido discederet. sed ibi consisteret oppidū tueretur. Cui
cognitum turrim hostium Belisarius irrendisset ut dixim
uolant cōfestim nūtij ad portuensem urbē: atq; ut fit
uictoriā magnā etiam gradus extollūt: Quibus nun
tijs Isaaces exultans lętitia ac se se animo attollēs qua
si uesanus: quadā pręceptorū Belisarij oblitus militēs
cape arma inbet. ardoreq; & impetu delatus ad in
uadēdum stationē hostium inuaditq; subito gothos e
atq; primo impetu pellit. Sed hostes paulo post se rollī
gentes cohortātesq; aduersus Isaacem redierūt. resarq; e
magna pte militum q cum illo erāt ipsum discussa eius
uesaniā cępunt. his ita gestis equites quidā celeriter
Belisario detulerunt Isaacē captum ee ab hostibus. q
adem nuntio prussus Belisarius: nihil ultra pruntatus
est nec ubi nec quomo. sed ita accepit quasi hostes por
tum occupassent: uxoremq; ac cętera eius omnia habere
in manibus. Itaq; tanto statim dolore affectus ē ut lo
qui non ualeret: retroq; conuersus classem ac milites
rursum reduxit certissimo proposito ut oppidū ceteris
direbus adhuc retentibus nec ab hoste stabilitis: uel
mycochio moriendi. Porro [illegible] uictoria roma

parata a bellisacio [illegible]
salutem et oppidum [illegible]
tantumq; dolorem ex hac [illegible] receptis
iacera Sentaq; sidonide febris longo ac periculoso morbo cū
detinuit ffares amicos malor rarū fuit ussu Tonlę in
uic cultu erroditur: ob uindictam Rodeia preferti presidy
q; crudelitē in pugna suscepto decesserat Et omnino Toh
ffe humanitate illam qua ab initio regni ostenderut in su
bditos crudelitateq; conuerterat Sine successibus animos fa
mentibus sine q; ficta ab initio uirtus diu simulari non
potuit De populo certe romano sic acerbe loquebatur ut
uel hic terror causa fuerit priuatus fame toleradi q; formi
dabant omnes illius seuitia atq; inamitate q̄ diuīg
tur tempus fuit a bellisacio auxilij expectandi supra ui
res supraq; ut ita dixerī humanitate populus romanus i
fame tuleramit Omitto cetera equor certe asinor &
mulor carnes in delitijs p id tempus rome fuerit Cane
& mures ac cetera immunda animalia q̄de edebat herbas oīs
generis quas etā pecudes non attingut radicibus herba
rū & cortibus arbor uescebatur Sed cum de auxilio
iam desperarent in lachrymas lamentationesq; conuersi: alij
sponte sua uita finiebant: alij latitātes p noctē stationes
hostium fallere nitebatur multos etiam fames & medi
mira parietes proprios neraut In his calamitatibz cum
cet ciuitas quatuor milites ffauri de prodenda urbe cō
silium niserunt. s. nocturno egressi ad ostiensem porta

[illegible] ad consilium
[illegible] p noctem a mœnibus demisso eum de
scenderit totidem [illegible] pdc̃ sibi urbem vsitatam
Tullus cũ hortatus eos ac multa pollicitus, ceteda e suis
cum illis misit qui inspicerẽt locum & an fieri posset con
sideraret. Ssauri milites ad mœnia eos ducentes p eundem
finẽ illis spectantibus conscenderunt: ita re diligenter in
specta cum fidem his adhibuisse & constitum ad facinus ne
te. Tullus de pma vigilia armari exercitu et ad se conuo
cari iubet: id cum factum ẽet quosdam ex suis q p funem
conscenderet premisit. ipe cum exercitu secutus non procul a
porta constitit. Missi a Tullo ut compositum erat ab Ssauro
recepti. Moenibus mox se inde intra urbem ad portã defron
dentes securibus freti portas aperuerunt. Tullus igitur p hac
modũ Romã ingressus exercitum ad portam continuit: ne q
suor quenq̃ discurrere p urbem passus ẽ. Sed remens i
apud se diem expectabat. Clamor subitus ab ea pte exer
tus hostes ẽ intra moenia significauit. Inde mira trepida
tio & fuga fuit: abibant. n. fugientium agmina p eas por
tas quę diuersissimę erant ab ingressu hostium: multi et
ex nobilitate et plebe ad ecclias confugerunt. Cum dies
tandem eluxit: p totam urbẽ discurrerunt hostes: et quos cu
que nacti sunt cuiũ sine ullo delectu interfecerũt. Tul
las uũ ipe a laterano ubi p noctem constiterat mouens
ad beati petri ecclam profectus est quasi uotum exolu
turus. Iter faciebat p medium hispanis aliorus ferocissimos

[illegible] totus
[illegible] limina pue
[illegible] de quo sup̃ diximus p̃sẽtiam eius for
[illegible] ꝑ solenni religionis habitu indutus: euangelia chri
[illegible] tenens in manibus ac genua submittens. Parce inquit
[illegible] ex supplicibus tuis: Totilas aũt supbo minuũ aspectu
quasi dedignans: nũc inquit Pellagi mihi supplicaturus
[illegible] ems. Ad hoc Pellagius nũc inquit qñ deus te mihi do
minũ ee uolunt. Miserere igitur dñe seruoꝝ tuoꝝ. Ex
hoc Totilas quasi lenta ira p̃cepit ut nemo posthac fe
riretur: sed finis eet licentie gladioꝝ & cedibus: Prece
pit etiam ut nulla ingenua femina seu mulier seu uir
go: seu nupta seu uidua foret: uiolaretur: idq; seuere cũ
omni diligentia custodiuit. Bona dũtaxat romanoꝝ
Ciuium in predam militibus concessit: corpa libera esse
uissit: Volens aũt gothoꝝ mentes uictoria elatas dei
mere: in contionẽ postridie uocatos sic hunc modũ allocu
tus ẽ. An quisq̃ uestrũ cõsultone tantas mutationes
mtuens quãte ꝑ hos annos contigerũt nõ formidet rez
humanaz fragilitatẽ: & unde mutationes iste proueni
ant non facile deprehendat. Omitto romã dominatri
cem: quõdam orbis teraz in uestras manus nũc deue
nisse: Hec n antiqua sunt ruina q̃ huius urbis non
nũc ꝑmum incepit. Ego vram cõmemorare malo. Quid
potentius aũ hoc bellum fuit q̃ gothoꝝ gens per Italiam

Dimicatum bellatumq; bellubus hgd[illegible] campestribus: quos dehinc [illegible] struxta. Italiam Romani [illegible] & dalmatia possidebat. Hanc tantam potentia deuictam putasse & ab septem milibus grecoz (nec n plures deinceps in italiam uenerut) fuisse subuersam. Quid aut tenebris omia gretis ac plane domnatibus quisq; ne putasse & nostra admodu pauros & mopes aduersus vigintmilia greveum italiam rerupasse: cum ab initio uix quatuor eqtum milia conficeretis ac preter papiam & veronā & Tarusiū nihil p italiam teneretis. Romā nūc tandem caput rerug coepisse: Quam vitgis ducentoz militū exercitu et annua obsidione subijcere nequit. Maxima sunt her rōmilitones ac digna admiratione nō pua. Atq mutationum istaz tanq si attendē uelimus manifestissime sūt. Quā dū n gothi eqtatem ac iustitiā inter se colere noluerut res eoz ac potentia florut. Cum nō plus hūdi cupiditas transuersos egit. Tunc seditiones domestice ydeoq; intestine & proditiones clandestine inter se ipos cohortg ruinam pepererut. Rursus nō cū in tustiniani dures her ipse labes transuerunt nos iam emēdati facile eos superabis. Her igitur considerātes in hac uistoria ura minime superbire debetis. Sed deum uerer ac mutabilitatē fortunę & pauere: illudq; intelligere impia ac potentias omes pfacile amitti nisi p iustitiā & prouidētiā & industriā conseruentur. Maxima igitur ad [illegible] romilitones laboris

ptem restituere statuit. Narratum quesum differibus ne
rere: quoniam in regnandi gratia possidentis sepe
fert q propria virtus. Quero autem quesito fine propria ur
tute nemo pot scire. nam a totila dicta essent sunt goth
ente Sapientiam regis sui laudauerunt Postmer Romanis ad
se natis illor ingratitudine errorese redargunt. Et cum
prous fuissent in manibus Odoacri opa Theodorici & gothor
abillius tyranide tanta susceptissent bnficia: quanta vix
fenuissent optare. pp quam diuites ac beati multos annos vi
xissent. Demum uo nulla iniuria nullaq cotumelia accep
ta cotra fidem ac iusiurandum ad grecos deficissent homies
leuissimos & sine ulla uirtute qui statim obsessi ab vitige de
nunq prodire in aciem ausi fuerint. sed intra moenia
inclusi ac fame macerati one dedecus toleraverit. Qui
postq non armis sed proditionibus & fallacijs facti sunt
domini ciuitatum publicanis exactoribusq & delatoribus
omnia referserint. Qui ciuitates populosq italie mirabili acer
bitate ad solutione eoru tributor compulerint que iam
multis annis a Theodorico ceterisq regibus fuerat eis con
donata atq remissa. Qui rones administrator sub eisdez
regibus a pplis primatisq hoibus reposcerint ut imperatoris
sui insatiabilis auaritia impleretur. Dicite imt romani
Si quid unq mali a gothor regibus passi fueritis. Dicite
rursus si quid boni a grecolis istis acceptis unq. q nobis
amicis plura mala q hostibus intulerunt: genus uitiosu ac
maleficu & i nulla recti ingeniu meliorde efficax. Atqui

gor⁹ se vñiuersis ꝓuinciis bonos ꝙ nouis dñis futuros. Vobis
autem [illegible] plane nunciãm uestrates: &
noti usq; modo ideo quia romane debelatis ociosis nouarũ
optantes & quietem fastidientes: qñ acciderit equi otio &
affluentia nimia calamitosi fiunt. Vos igitur hãc contra
fidem rectam cõtraq; utilitatẽ vram patrati pcnas me
to luistis hactenus & luetis his dictis Romanos spes ni
la spe bona dimisit p eosdem dies acta Rusticiane nobilis
muliers cana est. Accusabant illam gothi q statuas
odoacri regis confringi deleriq; fecisset ob vindictã boeth
marit sui ac Symachi pris. Quos Theodoricus occidi fe
cerat. Quod obijciebatur mulieri de statuis delens. veru
fuisse putabatur. Sz excusabat eam iustus dolor q magnos
illos uiros iniuste neratos fuisse cõstabat: Quã ratione
Totilas mulierẽ absolut & ob impetu gothorũ tutã seruat
Postlier legatos mittẽ ad iustinianũ decreuit. Fuerunt aut
Legati Pellagius de quo supra diximus & Theodorus qui
dam Romanus orator hos Totilas grauissimis sacramẽtis
obligauit quod mãdata sua fidelr exequerẽtur & quod in
ctatum q̃ celeriter ad se redibunt. Suma Mandator
hec fuit Si imperator ipum & gothos inimicos habere uelit se
urbem romã seruaturu & in ꝛcibus expeditionibz pma
gna ac fidelia auxilia pstaturz. Si aute bellu cũ gothis
habere malit Romã ad solum ee diruitur qm neq; tueri
illam in bello si occupatus eet. uelit neq; hostibz eam relinqre
Scripsit et ad iustinianũ eplam cuius modi. Que facta

57

Epistola tot
iustinianum

[illegible] ꝑ legi
[illegible] ꝑ ſiſſipe &-
[illegible] aim regē
[illegible] ꝯcordia & pax tranquilitatē illorum
[illegible] ꝯmoda utriſq; peperit Si igitur et tu
[illegible] menis es pontem merito te uocabo meꝝ & gothos
[illegible] expeditiombus auxiliares hēbis Sin alterius
[illegible] es a legatis nitelliges que ſequetur Legati igitur
[illegible] his mandatis in gretiā naugarūt Totilas autem &-
[illegible] ſtans illoꝝ reditum rome conſiſtebat Belliſarius apud
portum febri ac dolore animi confectus quieſcebat Joan
nes inter her in lucanis & bruns multa inouare peꝛcit
Quare Totilas ꝑ mittere in lucanos ꝯ bellum reſumeret
coactus ē Hē multo poſt certior fit de juſtiniani ꝛeſpon
ſo Nam cum legati ad eum proferth epiſtolam pmi[illegible]
didiſſent moxq; mandata expoſuiſſent & addidiſſet ipi
preces ac ſupplina pro conſuatione urbis rome in tanto
diſcrimine conſtitute nihil aliud ab impatore reſpoſum eſt
niſi belliſarium ēe in italia in amis poteſtate atq; arbitꝛo
res italie cōmiſiſſe ſd poſtq; Totilas intellexit negari ſibi
remiſſ quod poſtulauerat Joannis ēt faſtū indignatus qui
ſe quieſcentem ac nūtios pro concordia miſſos ꝛeſpernātē
bello lacteſſiſſe de euertenda urbe roma conſiliū ſumpſit
ſtatq; inſurgens mirabili celeritate moenia rome plurib⁹
locis ad ſolum euertit Fuit aūt illa que euerſa ē fere
tertia ꝑs totius ambitus murorū Capitoliū dein incendit

Circa festum [illegible] uit fumabat. Quicunq; [illegible] euomebat fragor. cuncta domorū cubicula [illegible] her mercatia multitudo urbana cū coniugibz & liberis dē dibus patrijs educebatur ne deplorandi qdem miserias [illegible] libertatem hīs. Et populū qdem ad turbam p oppida rap pamie dissipat. Senatores nō ac primos obsidum loco [illegible] se retinuit. Roma posthec cum toto exercitu egressus [illegible] eam desolatam penitus ac vacuā dereliquit. ut neq; vir [illegible] qsquā neq; foemina in illa remaneret.

EGRESSVS Roma Totilas ptem exercitus cō tra portum collocauit. in loco q dicitur Algidone ne bellisarij milites qcq moliri p eius absentiam auderēt ipe cum reliquis copijs aduersus Ioannē in calabriam pro fectus ē. Ioannes nō simulat uenire Totilam aduersus se cognouit turpiter fugiens & omia derelinqns nō prius constitit q hydrunto se recepit. quod ē vltimū Calabrie oppidum. Itaq; ubi ad eas ptes Totilas puenit. puo mo mento Lucanos & brutios & calabros omes preter hy drūtinos recepit. p hoc tempus Spoletum a gothis de fecit. Custodiebatur tūc solūmodo arx nā moenia Spoleti Totilas euerterat. Arx nō facta erat ex anfitheatro. qd antiquus ea urbe exedificatum fuerat. Auctor nō defec tionis fuit maximianus quidam byzantius q tunc inter

[illegible] ēmuratioē pꝛe-
[illegible] bellū ꝓsequebat. Eodem
[illegible] tempore Interquū expugnata ē ea ꝓpe deſertū ac
deſolatum fuiſſet ſic reꝓſumpſerūt eam urbē calabri & alij
populi bello domo pulſi. Herpiniam eius urbis magnitudi-
nem & ꝓlem illius quandā ſuxta portum mari vtrinq;
ſuum occupantes facliter eius aditum a tēra munierūt.
Soteras redactis in poteſtatem rūctis lucanię & calabrię op-
pidis ꝓter hydruntū. Cum inde abire ſtatuiſſet ꝓſidio
militum apud acheruſiam urbem relicto ipe cum reliquo
exercitu Rauēnam petere contendit. Inter hec Belliſarius lo
ga febri liberatus audax coeptum ac ut multi putaſſet teme-
rariū moliri aggreſſus ē. Quod tū poſtea magnanimū &
laudabile apput. Conſtitut n. Romā urbem tunc deſola
tam occupare ex ſmproviſo ac munire. Hoc igitur in ſe reſu
conſilium. relictis apud portum paucis militibus in ꝓſidio
eius oppidi ipe cum veteris omibus quas hēbat copijs pro
fectus nemine uel ſuoꝝ uel hoſtium id ſuſpicante Romam
occupauit & incredibili celeritate munire illam perrexit.
Q ua n ſubuerſa erant moenia tumultuario ope muri aliqd
refert foſſas profundas ante muros egit aggerē pacitis
arborū ramis ab ſtipite ſub terram fixis & inter ſe ſe con
nexis cōmuniuit. Turres ligneas & propugnacula ad tu
tellam refecti muri impoſuit. Hec ſūma militū voluntate
& opera xxvi dies Belliſarius ꝓfecit. Nauesq; a portu
frequentes aderant. frumētum ac cetera ad victū neceſſia

importantes Romani cum quo multitudo p finitima
oppida confluebant auditu restitutione urbis inredibili
desiderium quam urbem migrabant ipsorum ni sibi frumenti
copia haberetur cuius defectu alibi premebatur At enim
Totilas postq iste sensit reliquis coeteris curis romam petere
festinauit: Nudum portas urbi imponē Belisarius unum
erat cū hostes supuenerūt: Neq; n fabros facultas ade
rat a quibus refici potuissent Gothi prima die noctelo
ge ab urbe contra portam Salaria castra fecerunt: Postri
die uo sub ortu solis maximo tumultu atq; clamore ad
expugnationē urbis accesse Belisarius pugnacissimū quēq;
militem delectum ad portam reliquos p moenia ei propug
cula collocauit ac subeuntem desit desup ferire hostē missit
pugnatum ē uchemeter ab utrisq; nam gothi ea spe uene
runt ut pmo statim clamore urbem confideret se ea capti
ros qui cum uiderent contra atq; ipi rati fuerant resisti
furore & ira incensi ferebantur temereq; subeuntes de
superioi loco passi cadebant Maximo conatu & incredibi
li pugnatia illa die utrinq; certatum ē pugnaq; mane coe
pta ad noctem duranit Postq uo tenebre facte sunt go
thi in sua castra redierunt Belisarij aut milites ptim i
moenibus & propugnaculis ut erant constiterut: ptim sta
tiones ad portas egerunt Ne uo hostes p noctem impro
uisi adirent tribulos an portas frequetes ieserut Altera
que seruta ē die gothi eodem ordine ad urbem accesserut
Belisarius aut ei sui eodem modo resistebat Sed cū in

longum tempus retinuerunt: obsidebantur ipsi quidem a romanis
portam subito egressi pedestribus suis aliam aggressi
pugnare ex equo nostros inuadunt eosque fugam hostes
coniecerunt ac longe a porta vulneribus multis submouerunt
romanis oppugnatoribus impositis e. Posthec multis diebus in
termissis: cum interim vulneribus curandis & armis repa
randis intendissent: Rursus ad urbem oppugnandā gothi se
couerunt. Belisarius uō milites suos iam magis fidentes i
porta educat: & nihilominus turribus & propugnaculis alia
multitudinē imponit. Committitur an portā proelium atroc
& uehemēs: in quo cum Signifer Totilę lancea transfixus
equo recidisset signūq; prostratum eet. summo studio. On
nes cursum ē ab vtrisq; a gothis quidem ut Signū seruaret
nec tantā ignominiā susciperent. a Belisary uō militibus
quo signi capti gloriam nanasceretur. Tandē huius pu
gnę exitus fuit: ut goth quidē Signū reciperent. Belisa
ry uō milites corpus signiferi obtinerā. preter sinistra
manū: in qua ga annulus erat aureus magni pty gothi eā
obsiderunt: ne hostes eo potirētur. his actis Totilas ga
se frustra tenari uidebat. proeliū diremit. ac postridie
abiens tybur venisset. eam quippe tenebat urbē vt su
pradiximus maiorēq; in medium munita arce. his quasi
castris aduersus romanos utebatur. Romani uō ne subi
tis incursionibus ab ea pte infestarētur. Cunctos amenis
pontes euerterunt. Anio fluuius in hernicis oritur deor
sūq; & montibus planitie ferat inter Tybur tinam &

Romanā urbem habet ut ſpōdet ſuis. & nanq; prōfin
ditate ſua ſemſerabile ſtrage uentes ſupra pinpaleritos
uiſs exiſtebant ardentibꝫ ambracia & tyburtina. hiſ
igitur tunc pontibus reſtiſſieri deuirſionē aduerſus ur
bem romā ab ea pte non poterant: Belliſarius poſt gothoꝝ
diſceſſum portas urbis earūq; ferramēta qete iam fabrica
ri fecit: Clauesq; urbis romę quaſi iterꝫ a ſe parte ad he
ſtriamū in gretiā miſit. Finisq; fuit duodecimi anni hui
belli: Proximo dehinc ane ut pmū uer inuepit. Totilas
tyburę profectus puſiam duxit: ea urbs iam pdem obſide
batur ab alia gothoꝝ manu. Cumq; deficeret iā frumētuꝫ
& cetera neceſſaria ad uictū totilas eo profectus ē quo
obſidionē magis urgeret. ac omem ſpem obſeſſis auferret.
Dum circa puſiam urbē Totilas cōmoratur: foamineſ com
audiſſa Totilam in obſidionē occupatum ee: Senatoreſ uo
ac primos urbis Rome quoſ ſecum Totilas eduxerat: p cam
panie oppida ſub militum cuſtodia reliqſſe: famā ſui nois
excedere cogitauit p illoꝝ libatione. Mouens igitur ex
calabria cum delecto equitatu necꝫ die necꝫ noctu inter
miſſo itinere in campaniā uenit. Totilas ꝙ pid tempus
hec eadem ſuſpicatus: nahdam gothoꝝ manū in rāpaniaꝫ
deſtinauerat: hi cū minturnas ꝙuenisſet: ibi ſubſtiterūt, ptē
q; ſuoꝝ p aliquā pmiſerūt qui oppida ſperularetur: forte
q; fortuna arridit. ut gothi eqtes pmiſſi in ioānē eiuſq; eq
tatū incidēt: ſtatimq; prelū inter eoſ cōmiſſū ē: in quo
preualeſ ioaneſ multis exq; occiſis: plurimis vulneratis eoſ

a fugam uerti. [illegible] q̄ nullorum mutuo
sanctitate auffugere [illegible] ebdurandi quos uolunt pe
gragnum hunt frimlmen. Tarentus ipsa campanie sine morm
bus erant tam [illegible] gabrilla euerterant. Itaq; ex sm
gulis oppidis Romanos rapies omnes qui ibi repti sunt de
manibus gothor libauit atq; abduxit. preter clementiu &
hreselum. quor alter abire nolut impatore formidas. Il
ter deserthum equor cuatus in ambiguo remasit. no mul
ti Senatores tamen i campania repti sunt. Sz mulieres senā
tor ruplurime. viri. n. noste illa qua Totilas urbē cepit
plerisq; militū agmē secuti in portuesem urbe refugerat. To
tilas uō cum hēt q̄ a Joanne facta sunt cognouisset. valde
comotus e. poenasq; a Joanne sumē constituit. Itaq; pte
copiar in obsidione Perusie relicta ipe cum reliquo exer
citu magis Itineribus p picentes & marsos & pelignos
in apuliam propauit. transuersisq; itineribus properus no
prius destitit q̄m calabria reptum Joannē repente inuasit
& cum toto exercitu profligauit. castra et cepit. no tamē
pmagna cedes facta e a gothis. nam erat nox cū aggressi
sunt castra. Quare facilius latitando milites in montes
montes euaserut. Joannes & arnulfus erulor ductor qui
una cū Joane militabat hydruntum ex fuga se receperut. mi
litesq; postmodū diuersis itineribz ad eos conuenē. Herto
le uictoria maxime nomē eius inclitū reddidit. preclarus
n. uisum e regem a perusie moenibz in calabriā usq; tam
celeritate iter fecisse. qua nix undis uator graderetur. Her

ipe lorica ⁊ lectica aut rheda delatus tra pari cu militibꝫ la
bore equo prouectus armisq; suis oneratus incessit. haud
multo post id proelium. Abeunte. Iustiniano copie in italiam
misse Hydruntu applicare coepunt. Quotus in imperator
crebris Belisarij litteris q̃ conductione belli significabat sup
plementa postulabat. nouas in italiam copias mittere cu
cerat. Et Belisario scripserat ut in calabria se transfer
ret ad recipiendos milites. & bellum aduersus hostes illic
gerendum. Ductores uñ nouarꝫ copiarꝫ erant Valeria
nus armenior ductor. & Verus eruloꝝ. Belisarius
cum impatoris litteras mandatasq; susceptisse. ceteris romae
& apud portum relictis copijs sub cura & gubernatione Co
nonis legati ipe cum noningentis militibus delectis. quo
rum Septingenti equites. ducenti pedites fuerunt mari dela
tus calabriam petere contendit. Erat uñ propositum eius
Tarenti copias exponere. quod abest ab hydruto biduj iti
nere. eoq; in loco reliquum exercitum cogere. Sꝫ uento
aduersante contra propositum animi sui rotonis in portu
copias expenere coactus ē. vi. n. tempestatis ner ante ner
retro nauigare potuerat. Crotone igitur expositis copijs qm
in his locis pabuli facultas non erat equites a peditibꝫ supe
rare compellitur ipe. n. cum peditibus & uxore Crotonis re
mansit quo loco cum ceteris copijs ad se uocauit. equi
tes uñ ultra progredi iussit & in finibus Turinoꝝ consistere
Sic. n. pfacile sibi et equis opportuna reperiros ac futuros tu
to in loco. quonia lucani montes in brutios discurrentes

Croto

[illegible] ualles [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ty cuderent bellu[illegible] [illegible] hostes indeuersus [illegible] gne cum dolore [illegible] sanam in Siciliam delatus est. quę distat a crotone, mi[illegible] passuum circiter nonaginta. Totillas uō cum ea pferisset [illegible] uires hostium turbate essent: Rusciauū oppidum obsidere constituit. Erant n in eo oppido tercenti equites á Joanne collocati ac pedites centum a Bellisario nup missi. Pretoria tulorum equites & pedites magno nūo quibus si obsiderētur satis mature defuturi cōmeatus uidebantur. Hac igitur spe Totillas oppidum circūsedit. Per hoc tempus milites a Bel lisario Rome relicti Cononē pfectum suum interfecerūt irati & indignates q̄ ille mercatura frumētaria clandesti ne inita precii annone quotidie augeret. Idem milites a Justiniano plegatos postularūt huius delicti abolitionem asserentes: nisi id concedat impator, stipendia insuper eis debita psoluat. se se romam Totille esse tradituros. q̄ quidem metu omnia sunt illis concessa. Obsessi uō apud Rusciauū oppidum cum defectu annone pmanerent sermo ne cum Totilla habito certi temporis indutias pactisunt: intra quod tempus nisi ueniat subsidia oppidum dedere promiserūt. Ex hac iam appatus fiebant a Joane quidē ut illis opem ferret: a Totilla uō ut prohiberet. Inter hec Bellisarius ex sicilia hydruntum uenerat. & valerianum militesq; nouos a Justiniano missos susceptat. Itaq; copias

[illegible] socios retinendi omnibus [illegible] impetus Rutenam [illegible] opidum loco [illegible] [illegible] [illegible] post [illegible] dissipata uarys in locis naues dimisit. De [illegible] in rotomis portu simul conuenissent rursus inde [illegible] uisnam peteret. Totilas cum appropinquaret na[illegible] gothos armari fecit ac eos p littus contra proras nauium [illegible] hastis & sagittis appellere classem prohibetis. Quos cum uiderent greui ac periculum hereret: remorati aliquo tempore iuxta littus quasi mox descensuri. Tande re desperata conuersis retro proris abierunt. Consultantibz deinde quid agendum foret pro obsessor salute placuit ut Ioannes & Valerianus cum equitatu ac exteris copijs magnum prouenium profiscerentur: ibiq bellum tumultuose misceret quo Totilas succurrere suis rebus ac obsidione soluere cogeretur. Belisarius autem cum classe romanam nauigare ad Siciliam militarem de qua supra diximus compescendae ac frumentu classe conuehendu. His in consilio decretis Ioannes mari re iter arripuit p apulum & marsos in picentes undeq Valerianus classe deferri maluit itaq nauibus delatis ancone milites exposuit ac se cum Ioannis exercitu coniunxit. Per ob eam tamen rem Totilas obsidionem dissoluit. Sed duobus equitum milibus in picentes missis qui aduersus Ioannis Valerianiq copias fuerent quod ipsarum reliqui

[illegible] obsidione premisit obsessi nec eum tam penitus
necessarie defecisse ut nulla spes reditus supesset. Deoph
lum & gothicum [illegible] Scillam mittunt Sciri
ac nemam postmodum [illegible] expeditionem sicam pfecte
Totillam reperiunt. Qui se dimittat sedisfragium impunit
dixit cumq; vnus pecunia fore contentum ceteros omibus impu
nitatem concedere si signum militare velint omia sua retine
ris. Sin abire malint cum singulis uestimentis abituros. Fa
hunc medum oppidum recepit & stagerum pfectum preciq
qui auctor fuerat oppidi secundum conuenta non reddendi
verberatum prius ac mutilatum interfici iussit. Ceteris fe
promissa ex fide seruauit. Remansit uō cum Totilla magna
pars militum: que res suas retineret. Alij relictis armis &
equis ac rebus suis & emibus cum singulis uestimētis Cpo
tonq; abierunt. Oppidanor bona in preda militibus Toti
las concessit. Corpora tamen libera esse iussit. Per hoc tem
pus Antonia Belisarij uxor bizantium profecta ē. Quo
Theodoram Iustiniani uxorem regina pro belisarij ab itu
lia reuocatione. Sed cum Theodoram paulo ante defuncta
ē oppressset ipa per se Iustinianū adiens multis precibz
illo egit ut maritus ex italia reuocaretur: a impetra
uit quidem facilitate presertim cum belli parthici motus
urgens adesset. Ita Belisarius ex italia reuocatus gurgen
me ferē post se numerat in gretiam rediit: non eadē for
tuna freta in hac vltima expeditione qua fretus fuerat
in prima. Romę uō obsessa milia delectorū militum

Antonia Beli
uxor
Theodora
uxor
Belisar
tur ab

[illegible] Tarl-
[illegible] bellisa-
[illegible] gothoꝝ reſ gesto-
[illegible] Contractis igitur undiq; copijs cum satis pa-
[illegible] Roma uenies urbem obſedit. Erant in pre-
ſidio Rome delectoꝝ militum tria milia cum Diogene eo-
rum duce viro ſingulari. Hi uigilando & agendo &
opportunis locis repugnando urbem ꝙoptime tuebantur
ſtaq; in longum tempus protracta obſidio ẽ. ner ſpes ulla
gothis niſi in fame relicta. Durante apud urbem obſidioe
Vigilius pontifex Romanus qui tunc bizantium erat cumq;
eo pmulti abitalia preſtantes uiri. Sūmo ſtudio iuſtiniani
precabatur ut belliſarium cum eſtimabili potentia in ita-
liam remitteret ad obſidionem urbis rome diſſoluendam:
alioquin reſ ad manifeſtam [illegible] cuiuſ oſtendebantur
eadem godmgus vir Singula[illegible] ſolarius a populo roma-
no miſſus orator precabatur. Iuſtinianus aut ſibi cure ſo-
re reſ italicę reſpondebat. Cerorum differẽdo ac procraſtiꝑ
do nihil efficiebat. Tandẽ cum armis infeſtaretur Liberia
quedam ex nobilitate romana italico preſidi duce pre-
ramit. Apparatibus q; faciendis ab initio uehemẽs fuit mor
alys ſupuenientibus curis intermiſit. Itaq; irrita expectatioe
inter moras & apparatus [illegible] Roma interea

[illegible] n [illegible] pontes [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
pida [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
gerant ne [illegible] [illegible] [illegible]
legati & milites [illegible] [illegible]
preuideres omia intra [illegible] [illegible]
frumeto conseri fecerant [illegible] [illegible]
uetere frumento nouu inter pomeria natum supueniss
p hunc modum longo tempore obsidionem ptulere [illegible]
suassent urbem nisi ad extremum proditio pauor eos
puertisset Ad portam n que é una hostiensi qua ad beati
Petri ecclesiam itur erat militum ssaurox hi post longa
obsidionem questi inter se q multox anox stipendijs y
fraudarētur simulq; grandia sperassent pmia clam ad
totilam profecti tradere sibi eam portam cu presmt pa
assumtur: tempusq; & modum ad rem patrandā costituut
Cum nō nox constituta proditionem adiuuit Totillas her
mitchrichen duabus nauibus in flumine thyberi demis
sis fluuiū nauigantes sub ambitu murox penetret. Cumq;
ibi fuerint tunc repente classicoq; tubaq; terribile emit
tant: ipe nō cum exercitu silentio perfectus nō longe ab
ea porta eram diximus consedit omia surrexisse secun
dum Totilē opinata Tuscinos in nauiculis aduectos cum
ad eum locum uenissent terribili ac repentino tubarum
sonitu romanos pcussisse hostes ab ea pte, ad ee putates &
subq; iudicq; ad eum locum transfum e: [illegible] nigrias terra

64

[illegible] Paulus et equites
[illegible] obsidionem
[illegible] fuga
[illegible] obsidione fraudabit
hoc rursus consilium hostes [illegible] placuit sibi habere
indebatur fuge uiu spem circumfusa gothor agmina eripuere
Restabat uiu deditio ea uiu plena terroris ac deformitatis mul-
taq; Paulus suscipiens uerba utinq; inquit nos euentuum
comilitones extrema nobis adesse uidens Nam fuge quidem
nulla facultas est circumfusis hostium copijs ac nos impigre
obsuantibus Dedi uiu gothis supra turpitudine utilitate que
consilij cruciatus msuper excarnificationesq; pretendit Barba
ror n sentia simplici mortis gne contenta ee non solet
Durare uiu in obsidione ac cibo equor fasi eorum forsan
eet qui auxilia sibi uetura expectaret Nobis aut curetq;
ea spe nulla ratio suadere hanc tolerantia potest msi vilis
sima detractatio mortis Ceu puer formidolosi dolore cu
[illegible] uena q; ferro secare Ego uiu dedi hostibus & tabescere
[illegible] puto qui cor sanguine non hnt At nobis
manu strenuis & proelio non insuetis gloriosa mors est
complectenda Sic n moriamur ut sanguine hostiu maden
[illegible] cedamus nec rideat hostis nro interitu sed fle
[illegible] singulum nostrum prebeamus hostibus q eius impu
[illegible] fortuna pensauimus Quid n pauor tuo accessio
nebis prodesset [illegible] Quin imo fuat Paulo post summo obituri glia
extendi animum hoc urbis fot manura no fuerit Ite igitur

65

egtes

[illegible] His
[illegible] complexi se se
[illegible] ad dimi
[illegible] pmonit. [illegible] expiorem in pmotia stationem
pmo pcipere sustinet pmonos hostium exde pugnando
[illegible] cum uideret Totilas ad extremū casū pari
tes ne dominū despatz conatus mouerē q̄ pro nuo
[illegible] gthis afferret Cæducentore adeos misso eleth
onem pmisit mallent ne ēlectis armis et equis īvolumis
abire: in oma retinētes secum militare equo iure cum
alijs militibus Ea ū audisset egtes letati sunt & pmo
sua relingre & bizantiū abire malebāt: Postea uero
cogitantes longū iter & insidias uiaz elegerūt omnes
apud Totilam remanē Preter Paulum eoz ducē &
Aimdum ssauz hi duo quia uetos & uxores domi
habebant abire maluerūt Quos Totilas uiatico ac cete
ris opportunis liberaliter [illegible] bizantium remisit
os q̄ ex psidio milites qui [illegible] suas cautissime
Totilas maiestatos ee fastus pi urbē ītā romā neque
desciuit ītans neq; ascolam [illegible] ante prius ferrat pr
rexit: Egtes ram ex ītpanie ppidis q̄ eo reuocati
studiosissime reuerant ludosq; equestres ante ora ne
frumentoy: que beatis tranquillisq; ouantiz fori con
suenerūt ingeni apparatu rome cādit auu ciues bona
spem susceperāt ac desideō urbē [illegible]

[illegible] mandi impe[illegible] [illegible] [illegible]
restituere dispo[illegible] [illegible] [illegible]
roma studu ostendit [illegible] [illegible] deseladustiae
tantam uastitate [illegible] [illegible] [illegible]
stole facto prouenisse credit. quod [illegible] [illegible]
potuit cum ciuitate euertit. Alij ad [illegible] [illegible]
tema; belli totum referebat. Alij postulatu nup Tarilla[illegible]
gis franco filia i matrimoniu fuisse rursum tendit ad[illegible]
esse Totilam italie regem ea urbe roma euertisse. [illegible]
infamia motu ferunt ad urbe reparandu animu conuertisse.
Quacunq; demu; de causa factum sit repare ac restituere
urbem roma Senatus e. Posther in siciliam expeditionem
parauit: cuius rei gra magna longariu nauiu classe esse
at addidit et onerarias naues plurimas. Dumq; ea pa
rantur Cetumcellas que una urbs nudum in potestate
suam puenerat mari terraq; obsidere constituit. Preerat
urbi Diogenes. que nuper fugisse roma ostendim. Col
legit[illegible] manu satis ualidam militu. Cum igitur gotho
rum exercitus Centumcellas adisset. ac prope moenia eius
urbis ponisset castra. Totilas ad diogenem legatos missis
ut propere decederet aduersus gothos ne urbe dedere
pertimesc. Nam expectare eu Iustinianu auxiliu neq;
quu debe cu roma tam diu obsesse nequa subuenerat
nisi forte existimet illum centumcellas plurisfacere q;
roma. ad hec Diogenes rndit sibi quide pugna detrime
dio ne ipsa non uidere. dedere suo urbe salua existima

Cetumcellas

Diogenes

[illegible] obsidebant

[illegible] deficiente [illegible]

[illegible] italiam delatabasset hostilem terrum Francis metu maximum
erexit. Erat in germanis multi animi vir nec numeri[illegible]
liberalitate egregia ac summa apud populos militesq; gratia
Et accedebat is q; mactasuntha Theodoric nepte post mortem
vithigis uxorem acceperat que quidem res Gothos
sibi plurimu conciliarat. Itaq; tantam fama ingens maximaq;
expectatio eius p italiam erat. Cum eet iam in illyrico ger-
manus selauinor gens transmisso danubio romani imperij
promintias inuasit genus hominu crudele atq; inane. qui
cum se in macedoniam thraciaq; conuertissent tantu iustini
ano metu intulerut. ut germanu ire in italia reptu inter
mitteret. Ea mo[illegible] Gothi p italia &
[illegible] plurima habue
[illegible] quin diogenes centurellas
[illegible] Ceterum cum mittes urbe poposcit.
Diogenes in germanu dimicaturu postea italie bellog
[illegible] obtinuit. Ob id mutatum consilium quod nec posse se
[illegible] Cum ipe germanus rei exitum in
[illegible] futurus Totilla
[illegible] nullo repu
[illegible] pdabatur. In italia

[illegible] Romana [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [

Corcyra

Cyprus
Carnania
Aetolia

Sapuar
Vdilla
Godilla

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [

69.

[illegible] regis sed [illegible] agitis armis & gladijs tanq
[illegible] pugnã ciebat Procedete uo certamine gothor cla
[illegible] corõe recpit fugnãtores n Rumis egrem tmie
[illegible] marinsas [illegible] nõ hñtes pos cõtinebabt na
ues qbusdam tans cmpelabt [illegible] plures se se mutuo mpe
diebant aliq hõe ptim tutantes sepate à suor nitella ne
mueniebat ab hostibus Terrores nõ scientia ac disciplina
rez nautici plurimũ adimuabat Seruati ordines milla ex
globatio milla extra nitellam suor sepatio rospiciebat fug
ut par fuit tandẽ supiores pugne gren fuere Sumerse aligt
gthorũ naues cum ipis pugnatoribus & nautis pierut mul
te expugnate & incredibili cede capiuntur Quod cũ uiderent
gothi fugam demũ aripuerut decem tãtummo gothorum
naues intere refugerunt ad littus cetere uel capte ut sumer
se sunt Virez aũt & in proelia & in fuga plurima strages
fuit Qui ad terram refugerant gothi crematis confestim na
ubus reliis poterentur hostis in castra redierut Ibi trepi
dantibus cmnibus plãdit obsidione dissolue ira propere
[illegible] castra Aurimũd se recepit Ioannes & Valerianus . Aurimundus
nom nistrie classe suma terram & incredibili anonitanor
gaudio portum ingressi hostium castra inuade propabãt Sed
desertis extra a reptantis omem romanũ qui illic erat in
orbe defesi fierunt Ipi aũt paucis post diebus abeutes va
lentinianus Ravennã tyranor Solonas reuersi sunt Hec pugna
uehementer fregit gothorũ aues Quasi mitiu fuit eoz Ru
ng Totilã [illegible] [illegible] plagã magnã ropiaz ptem ex

69

gothorum ps Tarentum petit: qui fraudem metuens se prius
nium recepit Que qdem res sup ire cladi aduecta multo
magis pfregit gothoru aios presertim cu aduentu narsetis
m ſtalia deq; eius apparatibus multa crebo rumores
circuferent ac defectiones quedam ia tunc fieri cepte sut
aduersus Totillam Reginaris siquide vir miter gothos ru
rus qui tarente pgerat & moras qui adhemisie cu op
pidis que ru stodiebant & cum militibus qui erant in pr
sidijs ad tustinianu ptes trasierint & motus qdam in
Sardinia aduersus gothos fieri nuciabatur Cum ert hr
conclusio rex ytaliam Narses quarto abhinc anno copijs
aduersus se copauit tlabebat ne exercitum trans pha
alij simul ymes duces mitat cu quibus bello adhuc erat pe
cunijs n abunde a tustiniano interssis ipe etia m eroga
do & largiendo magnifimus erat solum ex thracia & grecia
uerum etiã ex alijs locis copias gentes cotraxerat
& lomgobardos Sup quinq; milia pugnatiu hom
Albuino regi concedere suscepat a quibus tra milia ad
eum uenerat Hunox ymo maximi lombardi gothorum erat pre
terea Cumades qui [illegible]

[illegible] maxi[illegible] nō venerat. Et Asturiensi
[illegible] adiutus
[illegible] pugnatores adhortans cum hostibus gessit
[illegible] Et tamen regnum [illegible]
exercitu [illegible]
[illegible] exercitus [illegible] Hispaniam reuersus
ses ut hostis [illegible]
matum & [illegible] tertiam [illegible] pedestri itine
in Italiam trāsit. [illegible] i venetijs cōsistit. Duae
erant uie quibus ex venetijs cōmode profisci valer-
Vna [illegible] adriacū mare. Altera p̄ mediterraneam regionē
Vtraq; illarū difficultates plurimas hīe undebatur. Nam
[illegible] mare athesis stagna facit. quę plibus fossis i mare
egerūtur. Et padus in plura ut dixerī flumina diuisus
multis in locis interrūpit iter loraq; plerisq; sunt impedita
ac palustria. vt sine maxima difficultate exercitus tra-
duci nō possit. & a mediterranea regione thetias vir
[illegible] veronam missus trā-
[illegible] Hernn duo flumina
[illegible] gallia & germania separant
[illegible] deferūtur. traq; ex vari-
[illegible] ut iuxta maris litt
[illegible] plurib; fossis mari egesta &
[illegible] & fossas clodianas plura in
[illegible] regione ubi eadem flumia
[illegible] Et siquis repugn &
[illegible] igitur verone.

70

Padue

Thera

verona

fosse

-verona

[illegible] ad prohibendu[m] [illegible]

[illegible] Romā [illegible]

[illegible] Arimino [illegible]

[illegible] Caput [illegible] ad Harsen[n]am [illegible]

Ariminum rapiendi artissima facultas adesset
id comorari noluit ne tantis copiis m
hostem a suis oppidi deshineret Inde Arimino pro
pressus urbem fame premi presumpsit
his que
fore ut
Hic desint
mitter eos cum suis egredi fatille: Que quidem dare respue
dum potui scribe ipsa. Investigaturus diligenter & alias
scripturus. Venit ut opinor tres carie uel octo.
Gothi quicunq; ex proelio aufugerunt padum amne trans
gressi papie & arra ea loca consistere. ibi cum de nouo
gentis duce cogitaret. Theias omnes fidelitur prelatus rex
gothorum deligitur: Facies p hunc mandatum vexi thesau
ros ques Tatillus papie congesserat uero suscepit: uel
reparasse muros ueterno vetustate collapsos: liber
qui exemta asperet ob[scure] iussit deiecit radicitus et
mittere cepit. Hoc in Seriotate belli: Hoc audiens
Narses valerianis cum [illegible] padum quasi x
miscellam et ipse [illegible] gothi ubicunq; sparsi
vagarentur. Spe ita [illegible] Romaz
petiit. Is primo Narsis vbi se dedente susceptis spo
lehms milites commisit qui presidio sibi forti donec eo
ad reducti [illegible] ruinosa reparetur. Misit quoq; Pe
rusinum sin dehone possiderent. Erant Perusie duo

[illegible] terfecit. Tarentinos ipse ad Gothorum [illegible] tillas quasi milites delegerat. reducta sunt obsides abduxerat. ac ut traspadum in expeditionem miserat Qui omes pene Roma in potestate narsetis deue nit a gothis interfecti sunt. Per id tempus Ragna ris qui Tarento precrat. cum Tegriam factu regem francoq; in Societatem uenturos audisset. premeditatus ductus q; ad ptes tusciniani transire apud animos [illegible] dire statuit. ut ne obsides [illegible] natur. Adq; eorum preces [illegible] copias quas contra [illegible] mittit. Macarius autem [illegible] Quinquaginta milites ad eu [illegible] in carcere con [illegible] Similiter suos uelut obsides [illegible] Audiens Macarius [illegible] in presidio triy [illegible] adiens Ragnari [illegible] militer

72

quos accepat occidit omnes Cyresusq; Iarentinorum
Marcium proelio commisso superatur multisq; quorum
amissis fugam capiatur Cui cum Tarentum
quos amisit pugnare lusisse
interea pontificis
[illegible]
patione dnationis p̄ italiam bellum
constituerat se huiusmodi bello non immiscere
spes irritum cederent Totillas dum uniuersa
eius p̄m papie congregauerat p̄tem etiam non puam cum
in arce sepositerat eiusq; arcis fratrem suum preferat id cū
intellexisset Narses p̄tem exercitus misit ad obsidione cuma
se, nō
Ne nō
alijs locis possent Ioannem Vitalium & Philimuthen cum
eor copijs in hetruria comorantes
p̄mi exapent ac retunderet
obsideri fecit opem constituit
ex oppido papia
ri maris auxit
quent quod post
hetruriam
profectus certissime
Vesuuius est campanie
nouis

δ

[illegible] no huius montis fontes sut
[illegible] fluuius nobis ihtrum danum appellatur ferē
[illegible] mit his fluuiis lab
[illegible] ut supra dicti
[illegible] fluuius ambe
[illegible] ydem alter fluuius Ister
[illegible] plurimos mihi utrisq; noster fluuius demere
[illegible] gothi imperat
[illegible] ut retracta
re ut mire. Duobus mensibus mihis loris ambe exercitus
comerat fuit. Cum interim cupiebā narses & suis cōfrēdi
manus nulla facultas eet. tandem ad ripas utriq; uenientes
sagittis a telis se plurimu feriebat. Comissa sunt et per
id tempus multa singularia certamina [illegible]
inde facta. Transeresq; pontem gothorum milites [illegible]
narsetis militibus singulari certamine depugnabat. Male
sanus erat [illegible] classem in mari habebant gothi sue
rumetum ethe [illegible] autem ad littore exponebat inde ar
ma [illegible] gothorum classis proditione i
[illegible] mari remeatus hiri potirat. eo de
[illegible] gothos ingressus impulit ostia moue trans
deserto [illegible] amne loco in proximo inde motum
[illegible] ostium mod nocent abierunt. Hos sequutis narses
[illegible] ponte [illegible] transitum abeuntes negret: arta ripis
[illegible] sedit. Gothi aut cum nihil [illegible] in eo loco
[illegible] premetia statuerunt proelio decernere:

Sextag. de Superioribus locutus nihil tale suspicatus
horti sunt. Hic nemo [illegible] militem alloquitur
spatium fuit. Concurrentes ab omnibus ut sors tulit
quia gothi nil diligentius pedestri acie pugnabat
de medio [illegible] Ab ipsis pugnis
[illegible] obtinaturum
[illegible] Ardens quoque [illegible]
[illegible] dictus de[illegible]
[illegible] obsedisse
His rationibus verisq; motus fortiter dimicabat. Non
preteribo in hac pugna insigne [illegible] regis gothorum fuisse
Ille n hi erat quadam fortitudine preditus mtr pmos
pugnatores se volut. Erat aut Scutulo & armis egre
gie [illegible] ambitus scutum dextra plus quatuor
[illegible] plures ab eo interfecti
[illegible] undequaq; volitabat. Ille mi-
rabilia fortitudinis [illegible] vigore [illegible]
corpis incredibile. Cum tum [illegible]
impetu ruberent [illegible] obhor [illegible]
stans ad hostem [illegible]
mittunt. [illegible]
asserri iubebat [illegible]
[illegible] asumpsit. [illegible]
a nobilitate retinebat [illegible]
nimus fortissimi [illegible]
fronte deflexit [illegible]

...ms ad extremum in fugam verut. Crat sive sexta die
vera nim ... verubuit. gthi tamen ob vite mortis
metum, deterriti usq; ad noctem pugnauerut. Quumq;
primu retrocessu, luctis demu tenebris tegerent, ne
cum primo ortu solis victa fugissent. Ea nocte utrinq; arma
& literorum uarij duces expetunt. multis in fugam
clades usq; ad solis ortum cum minore strage vtrius
que diuulsum. Tum ille no gthi ea nocte rursum eruptu
nisus uelle se iterum excudere obtulerat. Si ipsi eos
abire absq; ... permittentur. Sin hec Alboinus petit
tat Harses: q diu uiuat tum dum pugnare ne desti
tus ee: Que cum intellexissa Harses in consilio re di
scussa illis permittere decreuit: ne aduersus de ... ...
mines magno suoz detrimento uictoria ... ...
terim ad mille equites ex gthoris ... ...
gusq; itineribus papiam ... ...
erunt. ... ...
tem alboinus ... ... romanis
... ... libertate tamen
... ... Quo facto
romanis ac ceteris ... ...
Tuscis sunt domi ... ...
... ...

Leonardus Aretinus Alphonso Aragonesium ac Sicu-
lorum regi. Sal. d. Pl. Rem mirabilem Semsemi
pterps sed tamen verum excellentie tue p̄hibet litteram
dimbo ne erit mirabitur ut opinor. eam rem cum fo-
simus aggressi Scripsimus libros quatuor de bello italico
aduersus gothos gesto inter eo bello quod vrbs nr̄a urbium
bis obsessa fuit ac bis capta. Primus a bellisario duce
mirabar postea nec a totila gothor rege Qui vrbem eam libros
re magna ac notabili fuit obsidio. Deinceps eos libros
tum obsiderit eande urbe transmittere decreuit mi
rescriptus quidam generosus fuit ne aliquos offendere: si
cum ex vetustum aditum quodammodo monstrare ad urbem
capiendam. Cum aut ob hunc Rescriptu detinerer. Era
tua primus admirabilis neapolim cepit p eum maxime
modum ut audiuimus que in eisdem libris describitur a bel
lisario fuisse capta ornatum. Itaq; ego hec audiens
obstupui: post mille ferme anno eande urbem eodem mo
do captam et spoliatam fuisse. Deinde non minore humanitatem
tua fuisse audiuimus in conseruandoque q̄ tue fuit bellan
di: neq; minore industria in reparando. Quapropter aliquis
me iusta fingit. Nam libenter hec mecum in cogitauerunt
q̄ tu urbē illā reparasti. Multoq; rum illius nō legerat modo
uer transcripserat. Vt aut ordeas modū quo bellisarius
tus neapolim cepit. Mitto tibi primū illū libri in q̄ capta
tas eius urbis describitur. Vale decies seculi nostri
Ex Florentia xv Klendas Septembres

Leonardus aretinus Kriaco suo Argipitano S. D. Quid
mihi dabis Kiriace si de urbe romana tibi multa et pre
clara uetustatis monimenta ondam que tu nuq̃ audisti. Leuit
grammia tamen cu etolia & boetia lacharis ac peloponesu
partiq; & argol insecetis & qd antiquius e illis cruentis
gratijs. postulet nobis desiderijs. Ego in du tu pegrin
do alienq; congressi ipe maneo domi tua. i prie tue moram
tibi multa integrita ipe prospera. O magna vig ai nri ac pen
tus dumna. Sed du stamus domi ipe pegrinatur. nec distātia
mo loris adit. Verū et que in mille ams gesta sunt tnq̃ pntia
mtuetur. Sed ne te p longa demorer. audiam qd rei sit. Scripsi
nouiter libros quatuor de bello italico. quod bellisarius dimicasse
fusthiani ducis aduersum gothos gessere. In eo bello multa
ac pclara de pria tua antiquitima repperi. ac repta libet. per
scripsi. Nā obsidio eius urbis. terā. mariq; a gothis agitata
in qua Septuagintaq; naues loge stagnauerut & urbs oppida
q tunc erat ac cetera pmulta memoratu digna referūtur: in q
bus scribendis ni et alacris atq; impetus addidisti: q
tibi ac ciuibus tuis hec planitura existimabam: & fut maxio
ornameto vestre ciuitati. Est aut hec no translatio sed opus
a me coppositum. Quemadmodu Lucius t valerio antiate ut
a polybio megalopolitano fuisse arbitratu suo dispouut: hac
uo historia meam sitiq; misere noles non aliter t'ostenda: q
si omnia epygramata / omiaq; uetustatis monimeta quae
in toto orbe terrarū collegisti ad me feres. Vale.

75

94

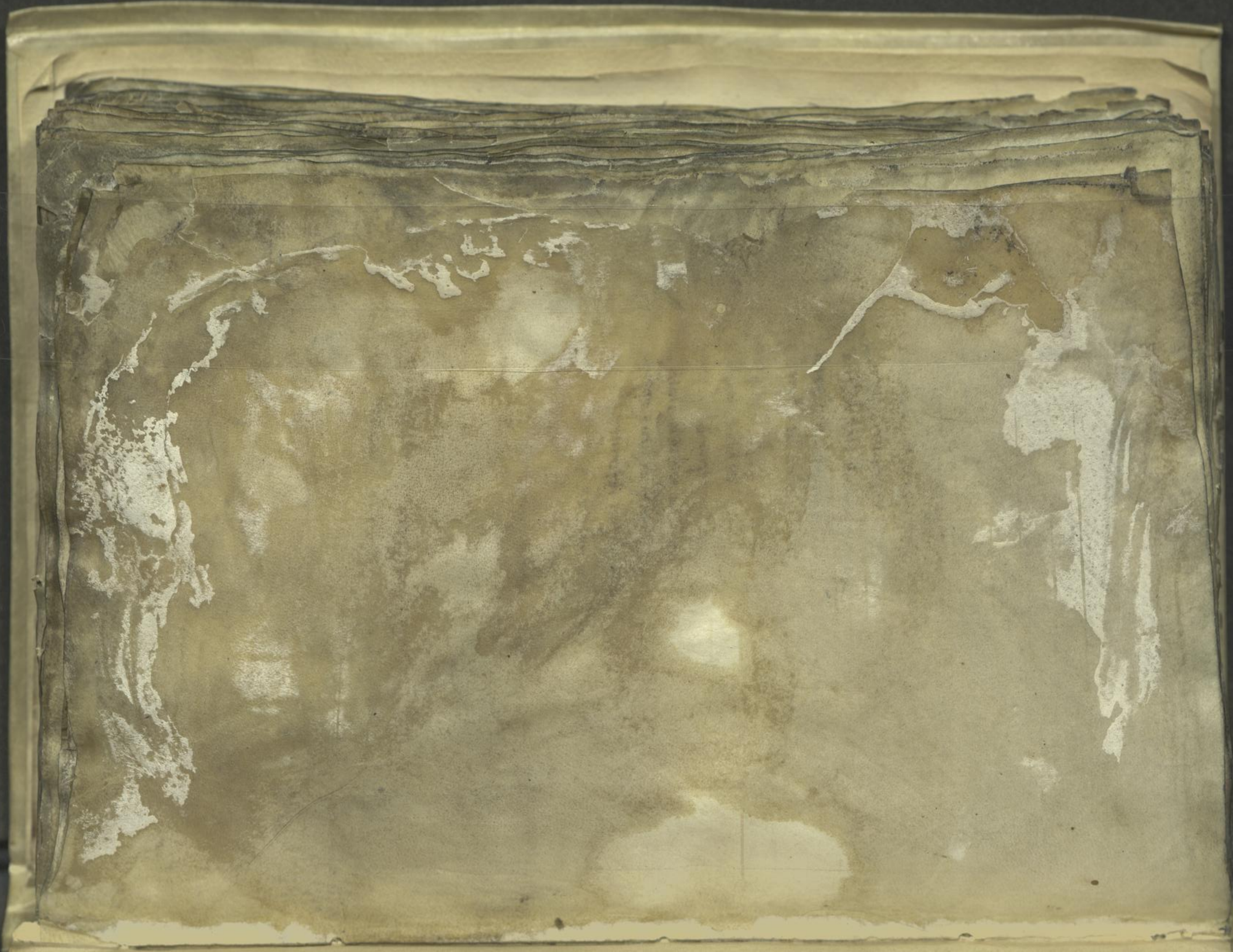
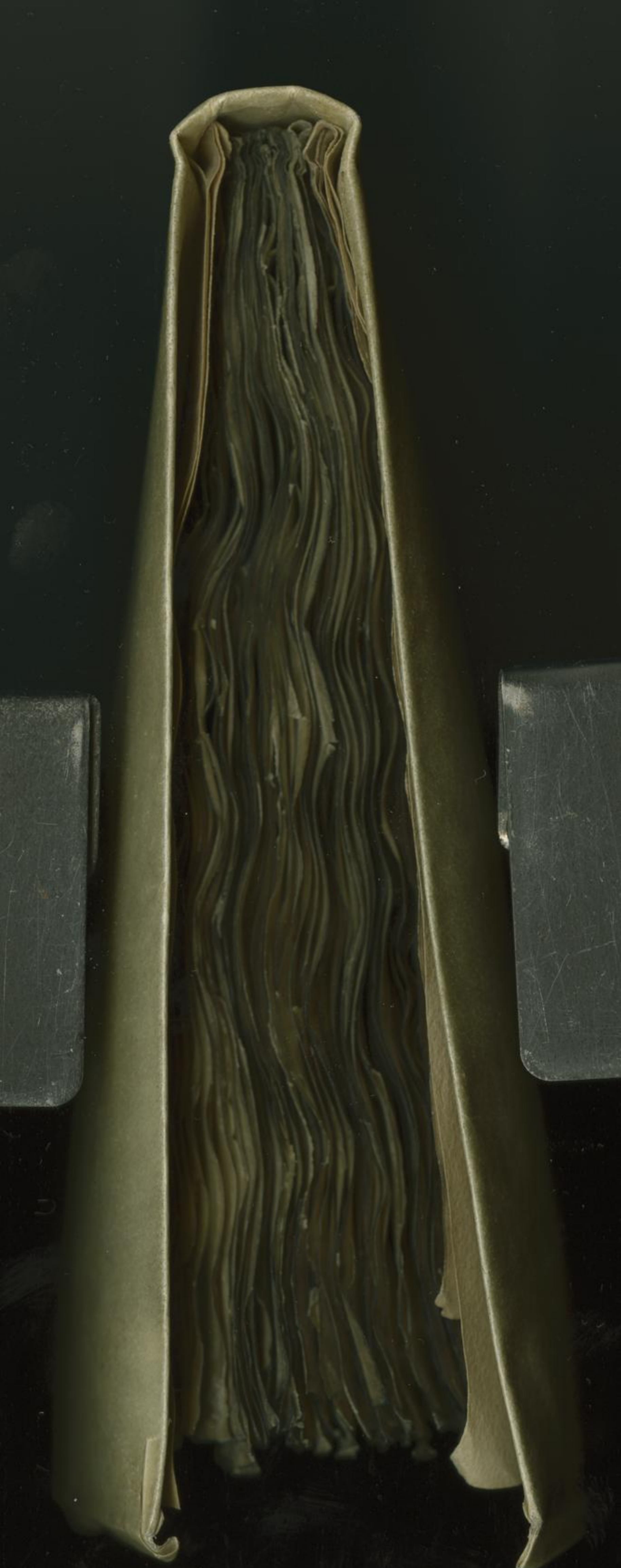
LEONARDUS ARETINUS DE BELLO GALLICO. MS. 15TH CENT.